БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 213 (704)

28 ОКТЯБРЬ ЯКШАНБА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Яшасин ва мустаҳкамлансин совет тузумининг бузилмас негизи бўлган ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг ишчилар синфи раҳбарлигидаги иттифоқи!

Яшасин ва яшнасин кўпмиллатли социалистик давлатимиз куч ва қудратининг манбаи — Совет Иттифоқи халқларининг қардошларча дўстлиги!

(Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллиги муносабати билан КПСС Марказий Комитетининг Чақириқларидан).

Театр ва томошабин

Совет театри халқимизнинг чуқур муҳаббатини қозониб, ўзининг ёрқин спектакллари билан умумхалқ ҳурматига сазовор бўлмоқда. Ҳар куни мингларча ишчилар, колхозчилар ва совет интеллигентлари опера ва драматик театрларнинг залларига тўпланадилар. Совет кишилари спектаклларга фақат ҳордиқ чиқариш ёки эстетик завқ олиш учунгина келмайдилар, шу билан бирга улар ўзлари қизиққан, юракларига яқин бўлган, ҳаётий воқиаларни, қаҳрамонона эпизодларни, ҳозирги замоннинг энг актуал масалаларини акс эттирган ҳаяжонли картиналарни кўриш учун келадилар.

Совет воқилигининг турли томонларини юксак бадиий маҳорат билан ифода этган спектакллар кенг томошабинларнинг диққат-эътиборини ўзига жалб қилиб келмоқда, халқимиз замонавий темаларда ёзилган етук асарларни севиб кўрмоқда.

Пойтахтимиз театрларининг ижодий коллективлари саҳналаштирган айрим спектаклларнинг томошабинларни ҳаяжонлантираётганлиги, халқ орасида зўр эътибор билан томоша қилинаётганлиги бу театрларнинг замонавий темаларга кўпроқ мурожаат қилаётганликларининг натижасидир. Ҳамза номли Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри, шунингдек Муқимий номли республика музикали драма, Максим Горький номли рус драма ва Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрлари кейинги йилларда бир қанча муҳим спектаклларни томошабинларга кўрсатдилар. Ҳамза номли, Муқимий номли ва Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрлари ўзбек совет драматурглари билан ижодий ҳамкорликни мустаҳкамлаб, томошабинларни қизиқтираётган бир қанча спектаклларни, шу жумладан «Чин муҳаббат», «Зафар», «Абдулла Набиев», «Сирли сандиқ» ва бошқа пьесаларни муваффақият билан саҳнага қўйдилар.

Алишер Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет театри яқинда томошабинларга Бизенинг «Марварид қидирувчилар» операсини кўрсатди. Бу операдаги асосий ролларни ёш артистлар муваффақиятли ижро этиб, театрнинг катта ижодий имкониятларга эга эканлигини намойиш қилдилар. Бу эса опера ва балет театримизнинг оригинал ва таржима асарларни яхши саҳналаштира олишидан, томошабинлар ўртасида катта муваффақиятлар қозона олишидан далолат беради. Бироқ театр коллективи, шунингдек композитор ва ёзувчиларимиз халқимиз талабларидан кейинда қолмоқдалар, замонавий темаларда ёзилган асарлар, янги опера ва балетлар яратилмаётир.

Областимизнинг Янгийўл ва Мирзачўл театрларида ижодий иш олиб борилмаётганлигидан бу театрлар янги асарларни томошабинларга кўрсатиш ўрнига, концерт бригадаларига айланиб қолмоқда.

Томошабинлар театрларнинг ижодий коллективларидан ўзларининг юксак эстетик талабларига жавоб берадиган спектаклларни кўрсатишни талаб этадилар. Шунинг учун ҳам улар хом ишланган, пала-партиш саҳнага қўйилган пьесаларнинг камчиликларини қаттиқ қоралайдилар, бундай спектаклларни иккинчи марта кўришни истамайдилар. Ҳамза номли театр драматург Уйғуннинг «Сўнгги пушаймон» пьесасини томошабинларга кўрсатди. Бу пьесада ўзбек совет интеллигенциясининг ҳаёти, университет ўқитувчи-профессорларининг илмий-ижодий ишлари сохта конфликтлар асосида кўрсатилган. Зийрак ва дидли томошабин бу спектаклнинг премьерасиданоқ унинг кўп камчиликлардан холи эмаслигини билиб, уни кўришга қизиқмай қўйди. Бу факт фақат Ҳамза номли театр учунгина эмас, балки бошқа театрлар учун ҳам аччиқ сабоқ бўлиши керак.

Театрларнинг айрим спектакллари томошабинларни жуда кам қизиқтирмоқда. Бу эса театр коллективларининг томошабинлар билан алоқани бўшаштириб юборганликлари, уларнинг истак ва талабларига бефарқ қараётганликлари, театр санъатини пропаганда қилишни унутиб қўяётганликларининг оқибатидир. Янги спектаклларни яратиш ва уларнинг савиясини оширишда театрлардаги бадиий кенгашларнинг зиммасига катта вазифалар юкланган. Бадиий кенгашлар ёзувчилар билан ижодий ҳамкорликни кучайтириб, ҳар бир янги спектаклга талабчанликни ошириши керак.

Ўзбекистон интеллигенциясининг яқинда бўлиб ўтган 1- съезди ўзбек драматургияси жиддий суратда орқада қолаётганлигини кўрсатиб ўтди. Съезд драматурглардан, шунингдек театрлардан ҳозирги замон темаларида ёзилган, ғоявий-бадиий жиҳатдан юксак асарлар яратишларини талаб этди.

Яқинда театрларда қишки мавсум бошланди. Театр коллективлари ҳар бир спектаклга янги ижодий пзланиш ва юксак талаб билан ёндошиши керак. Ҳар бир спектакль театр ижодида янги синовдир. Бироқ премьера вақтида кўрсатилган маҳорат, айрим спектаклларнинг навбатдаги қўйилишида пасайтириб юборилади. Баъзи бир артистлар ўз ролларини ҳафсаласизлик билан ўйнайдилар, сўзлардан адашиш ҳоллари ҳам учраб туради. Бутун диққат-эътиборини саҳнага тиккан, воқиаларни синчиклаб кузатиб турган томошабин артистнинг ўз ролини бузиб, текст сўзини чалкаш айтишини билса, ўз таассуротини унутади ва пьесадаги воқиалар тўғрисида эмас, балки бэўхшов артистнинг ўринсиз ҳаракатларини кўз олдига келтириб, ундан дили ранжийди. Шунингдек баъзи театрларда, айниқса Муқимий номли театрда афишада номлари кўрсатилган артистларнинг спектакль вақтида олмаштириб турилиши ҳам томошабинларни ранжитади.

Пойтахт ва область театрларимиз қишлоқ меҳнаткашларига яхши хизмат кўрсатмаётирлар. Колхоз, совхоз далаларида ишлаётган пахтакорлар ва механизаторларни санъат янгиликлари билан таништириш — театр коллективларининг муҳим вазифасидир.

Партиямизнинг тарихий XX съезди санъат ходимлари олдига катта вазифалар қўйди, оммани коммунистик руҳда тарбиялашда уларнинг зиммасига шарафли вазифалар юклатилганлигини кўрсатиб ўтди. Шунинг учун театрларимизнинг ижодий коллективлари ўз репертуарларини бойитиш ва ранг-баранг қилиш учун ижодий юксалишга интилишлари, омма билан янада яқин алоқада бўлишлари, томошабинларнинг талабига жавоб берадиган юксак савияли спектакллар яратишлари керак.

Н. С. ХРУШЧЕВ ФРАНЦУЗ ЖАМОАТ ВА СИЁСИЙ АРБОБИ ГАСТОН ПАЛЕВСКИЙНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев академик Д. В. Скобельциннинг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган отоқли француз жамоат ва сиёсий арбоби Гастон Палевскийни 27 октябрда қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ПРОФЕССОР М. А. СКВОРЦОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Профессор М. А. Скворцовнинг туғилган кунига саксон йил тўлганлиги ва кўпйиллик врачлик фаолияти ҳамда илмий-педагогика фаолияти муносабати билан ва унинг медицина фанини ривожлантириш соҳасидаги хизматларини тақдирлаб, профессор Михаил Александрович **Скворцов Ленин ордени** билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1956 йил 26 октябрь.

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМЛАРИ АКТИВИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИДА

Москвада соғлиқни сақлаш ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишини давом эттирмоқда. 26 октябрда даволаш-профилактика масалалари, кадрларни тайёрлаш ва жой-жойига қўйиш ҳамда медицина радиологияси масалалари билан шуғулланувчи секцияларнинг мажлисларида докладлар юзасидан музокаралар тамом бўлди. Музокаралар жуда жонли ўтди. Музокараларда 60 дан ортиқ нотиқ — марказий муассасаларда ва жойларда ишлаётган соғлиқни сақлаш ташкилотчилари, практик врачлар ва олимлар қатнашдилар.

27 октябрда навбатдаги ялпи мажлис бўлади. (ТАСС).

Бельгия Бош Министри Ван Акер Москвадан жўнаб кетди

Бельгия бош министри Ахилл Ван Акер 26 октябрда эрта билан Москва метрополитенида бўлди. У ер ости йўлининг катта халқаси бўйлаб саёҳат қилди ва унинг станцияларини кўздан кечирди. Бельгиялик меҳмон Москва метрополитени менга жуда манзур бўлди, деди.

Бельгия бош министри кундузи рафиқаси билан бирга совет пойтахтидан ўз юртига жўнаб кетди. У Прагагача «ТУ-104» самолётида учди.

Внуково аэродромида Бельгия бош министрини СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепилов, РСФСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. М. Пузанов, СССР министрлари И. Г. Кабанов ва Н. А. Михайлов, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин, Москва Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари П. И. Леонов ва бошқа кишилар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Бельгиянинг СССРдаги элчихонасининг маслаҳатчиси Андра Фортомм, элчихонанинг ходимлари, дипломатия корпусининг оқсоқоли Швециянинг СССРдаги элчиси Рольф Р. Сульман, совет ва чет эл журналистлари бор эди.

Бельгия бош министри жўнаб кетиш олдидан микрофон олдида қисқача нутқ сўзлади. У Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. А. Булганинга мурожаат қилиб, бундай деди:

Раис жаноблари, хонимлар ва жаноблар!

Мен шу сафаримдан жуда хурсандман. Кўрсатган меҳмондўстлигингиз учун ташаккур изҳор қиламан. Менинг бу визитим дўстона алоқаларимизни мустаҳкамлайди, бир-биримизнинг фикримизни яхшироқ англашимизга имкон беради, шунингдек ўзаро муносабатларимизни яхшилайди, деб ишонаман.

Бу визит кўпгина соҳаларда ва, жумладан, савдо ва маданият соҳасида алоқаларимизни ривожлантиришга ёрдам беради, деб ишонаман.

Сизларга ташаккур. Хайр!

Бош министр Ван Акер билан бирга бош министр кабинети бошлиғининг ўринбосари Робер Сенелль, бош министр кабинетининг секретари М. Сикс, бош министр кабинетининг социал масалалар бўйича маслаҳатчиси И. Лауверейнс ҳам Москвадан жўнаб кетди. (ТАСС).

Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаакнинг Тошкентда бўлиши

Тошкентда меҳмон бўлиб турган Бельгия Ташқи ишлар министри Поль-Анри Спаак 27 октябрда эрта билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов ҳузурида бўлди.

Поль-Анри Спаакка Бельгия Ташқи Ишлар министрлигининг Бош секретари Луи Шейвен, Бельгиянинг СССРдаги Элчиси Вальтер Лоридан, Бельгия Ташқи ишлар министри кабинетининг бошлиғи Робер Ротшильд, шунингдек СССРнинг Бельгиядаги Элчиси В. И. Авилов ва СССР Ташқи ишлар министрлиги биринчи Европа бўлимининг мудири А. А. Арутюнян ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида республиканинг экономика ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари тўғрисида, олтинчи беш йилликда хўжалик ва маданий қурилиш перспективалари тўғрисида меҳмонларга сўзлаб берилди.

Поль-Анри Спаак самимий қабул қилганлиги ва республиканинг ҳаёти тўғрисида ўзини қизиқтирган маълумотларни берганлиги учун Ғ. С. Султоновга ташаккур изҳор қилди.

Поль-Анри Спаак Ўзбекистон ССР Маданият министри А. М. Қўчқоров ва республика Министрлар Советининг қурилиш ҳамда архитектура ишлари Давлат комитетининг раиси А. Бобохонов билан биргаликда шаҳар бўйлаб саёҳат қилди ва шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишди. Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари Навоий номли Ўзбекистон давлат опера ва балет театри биносини анча вақт томоша қилдилар.

Бельгия Ташқи ишлар министрлигининг Бош секретари Луи Шейвен театр биносига қойил қолганлигини изҳор қилиб, қуйидагиларни айтди:

— Мен Шарқдаги кўпгина архитектура иншоотларини кўрганман, мен шуни айтишим керакки, Тошкент театри ўтмишнинг гўзал традицияларини ҳозирги замон архитектураси талаблари билан қўша олган ва шу билан бирга томошабинлар ҳамда артистлар учун барча қулайликларни ярата олган ўзбек меморларининг ажойиб муваффақиятидир.

Поль-Анри Спаак Тошкент бўйлаб қилган саёҳати вақтида мачитда бўлди ва бу ерда Ўрта Осиё ҳамда Қозоғистон мусулмонлари диния назоратининг раҳбарлари билан учрашди.

Тушдан кейин бельгиялик меҳмонлар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида бўлиб, республиканинг отоқли олимлари билан суҳбат қилдилар.

Ўзбекистон олимлари билан бельгиялик меҳмонлар илмий тадқиқот ишларини уюштириш формалари тўғрисида қизғин фикр олишдилар. Поль-Анри Спаак маданий ҳамкорлик тўғрисида яқинда СССР билан Бельгия ўртасида имзоланган битим ҳар иккала мамлакат ўртасида илмий ва маданий алоқаларни кенгайтириш учун база вужудга келтиради, деб таъкидлади.

Фанлар академиясининг президенти Ҳ. М. Абдуллаев меҳмонларга мурожаат қилиб, улардан Бельгия олимларига салом топширишни, шунингдек Шарқнинг отоқли мутафаккири Абу Али ибн Синонинг Тошкентда нашр этилган асарларидан икки томини Бельгия Фанлар академиясига совға қилиб топширишни сўради.

Бельгия журналистларидан бир группаси шу куни Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлдилар.

Поль-Анри Спаак ва унинг ҳамроҳлари кечқурун Навоий номидаги опера ва балет театрида концертда ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажарганликлари учун қуйидагилар область **Ҳурмат тахтасига** ёзиладилар:

№№	Звено, бригада ва совхозларнинг бўлимлари	Звено, бригада ва бўлим бошлиқларининг исми, фамилияси	Социалистик мажбуриятнинг бажарилиши (гектаридан центнер ҳисобида)	Қўшимча олган мажбурияти
	ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИ			
1.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Қодиров** Жўра	50	5
2.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Сидиқова** Нафиса	43,1	3
3.	Хрушчев номли колхознинг звеноси	**Шерматов** Мирзааҳмад	38	7
	ЎРТАСАРОЙ РАЙОНИ			
1.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Ким** Сен-гвон	36,6	1
2.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Петрова** Александра	34,75	1
3.	«Полярная звезда» колхозининг звеноси	**Тожибоев** Душабой	34,80	1
	БОЁВУТ РАЙОНИ			
1.	К. Маркс номли колхознинг бригадаси	**Эгамназаров** Ашир	30,00	10

Партиямиз Чақириқларига амалий иш билан жавоб берамиз

Тошкентдаги пайпоқ-трикотаж фабрикасининг коллективи КПСС Марказий Комитетининг байрам олди Чақириқларини зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олди. **Суратда:** агитатор **Ф. Домаева** ишчиларга партиямизнинг Чақириқларини ўқиб бермоқда.

В. Салов фотоси.

Меҳнат вахтасида

Улуғ байрамни ишлаб чиқаришда муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мақсадида ғайратга-ғайрат қўшиб ишлаётган Тошкент картография фабрикасининг коллективи 10 ойлик планни 13 октябрдаёқ ортиғи билан бажарган эди.

Байрам олди меҳнат вахтасида туриб ишлаётган фабрика коллективи шу кунгача пландан ташқари 200 минг сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарди. Ўтган муддат ичида меҳнат унумдорлигини ошириш плани белгиланганидан 13 процент ортиғи билан бажарилди.

Фабриканинг меҳнатсевар коллективи партиямизнинг байрам олди Чақириқларига жавобан иш суръатини тобора оширмоқда.

З. МУҲАМЕДОВ.

«ПОЛЯРНАЯ ЗВЕЗДА» КОЛХОЗИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИНИ БАЖАРДИ

Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхози аъзолари шу йил 18 октябрда 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29,15 центнердан ҳосил йиғиб олиб, пахта тайёрлаш давлат планини ва социалистик мажбуриятни ҳам муддатидан илгари бажарди. Колхозда 26 октябргача 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан яна 2,85 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 285 тонна пахта топширилди.

Бироқ, колхоз далаларида ҳали ҳам ҳосил кўп. Шунинг учун колхозчилар ҳар гектар ердан яна камида 2 центнердан, яъни давлатга мажбуриятдан ташқари 200 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Чақириқлардан илҳомланиб

Тошкентдаги Л. М. Каганович номли паровоз-вагон ремонт заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари Улуғ Октябрь революциясининг 39 йиллик байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кундан-кунга авж олдирмоқдалар. Корхонанинг меҳнатсевар коллективи 9 ойлик планни муддатидан олдин 102,6 процент бажарган эди. Завод ишчилари октябрь ойи программасини ҳам муваффақият билан адо этиш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар. Натижада 10 ойлик топшириқ ҳам муддатидан олдин бажарилди.

Улуғ байрам муносабати билан эълон қилинган партия Чақириқлари завод ишчиларини янгидан-янги меҳнат ғалабаларига илҳомлантирди.

Тендер, қозон, арматура ва комплектлар цехларининг ишчилари 10 ойлик планни аллақачонлар бажариб, йиллик программани муддатидан олдин адо этиш учун курашаётирлар.

Фақат октябрь ойининг ўзидагина қўшимча равишда 3 та локомотив, 10 га яқин пассажир вагонлари пухта қилиб, капитал ремонтдан чиқарилди.

1957 йилдан бошлаб бу корхонада тепловозлар ҳам ремонт қилина бошланади. Ҳозир янги цехни қуриш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилаётир. Цех қурувчилари улуғ байрам — 7 ноябргача ускуналарни монтаж қилиш ишларини асосан тугаллаш учун ҳаракат қилмоқдалар.

А. АБДУАЗИМОВ.

Муносиб совға тайёрлаётирлар

Улуғ байрамга муносиб совға тайёрлаш иштиёқида астойдил меҳнат қилаётган Тошкентдаги Ильич номли завод коллективи ишлаб чиқаришда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқда. Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимлари байрам олди социалистик мусобақасини кенг қизитиб, 21 октябрда 10 ойлик планни бажарди. Корхона коллективи эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш мақсадида ой охиригача қўшимча равишда 1 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилди.

КПСС Марказий Комитетининг байрам олди Чақириқларидан руҳланган ишчилар ўз аҳдларини шараф билан бажармоқдалар.

Цехлараро мусобақада механика цехи коллективи олдинда боряпти. Бу цех билан мусобақадош бўлган темирчилик цехининг ишчилари ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Механика ва темирчилик цехларининг коллективлари заводда биринчи бўлиб октябрь ойи топшириғини муддатидан илгари бажардилар.

М. ЗИЁМУҲАМЕДОВА.

РЕПОРТАЖ

Сув кон устини очмоқда

Шу кунларда Оҳангарондаги кўмир разрезини реконструкция қилиш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Бу ерда ишлаётган одимловчи ва бошқа хил конструкциядаги экскаваторлардан ташқари янги техника ишга туширилган. Бу техника гидромонитор ва землесосдир.

Биз автомашина ва бульдозер сиғадиган қия йўл орқали жарлик ичига тушиб бордик. Худди мана шу ерда сув билан кон усти ювилмоқда. Гидромонитордан кучли босим таъсирида ўқ каби отилиб чиқаётган сув 12 метрли тупроқ қатламини гўё бомбадай даҳшат билан кўкка совуриб, кейин ерга тушгач оқизиб кетаётир. Гидромониторчи сув оқимини тупроқ қатламининг тагига тўғрилади. Сув жуда тезлик билан қатламни ўйиб киргач, жарнинг навбатдаги катта бир бўлаги ағдарилди ва сувнинг зарби билан ҳар томонга сочилиб кетди. Кўкни худди булут босгандек бўлди.

— Гидромонитор тупроқ қатламидан қанча узоқликда турган бўлиши керак? — сўрадик биз участка бошлиғи Юрий Халимуллиндан.

— Ағдарилаётган тупроқ қатламининг қалинлиги қанча бўлса, агрегат шунча метр узоқликка ўрнатилиши керак, — деди у. — Агар бу масофадан узоқ ўрнатилса, сувнинг йўналиш кучи камаяди, иш унумсиз бўлади. Масалан, бизнинг мониторимиздаги сувнинг йўналиш кучи 20 атмосферага тўғри келса, биз уни 15 ёки 20 метр узоққа ўрнатсак, унинг фойдали коэфициенти озаяди. Агар биз мониторни ҳозирги қатламга нисбатан 10 ёки 9 метрга ўрнатсак, у вақтда мониторчига хавф туғилади. Кўққисдан кўчган қатлам ишчига ҳам, механизмга ҳам зарар етказиши мумкин. Шунинг учун гидромониторчилар бу қоидани ҳеч қачон бузмайдилар.

— Қани бу ёққа юринглар, — деди ўртоқ Халимуллин бизларни землесос томон бошлаб.

Землесос ўзининг резинка хартумини ҳовузга тиқиб, лойқа сувни аждардай дамига тортар, уни лаққа-лаққа ютар ва пўлат труба орқали оқизиб юборарди. Параллель ётқизилган трубаларнинг биридан Оҳангарон дарёсига ўрнатилган станция орқали кучли босим билан гидромониторга сув келиб турибди, иккинчи труба орқали эса землесос хўплаган лойқа сув махсус отвалга оқиб турибди.

Бу участкада ана шу оддийгина иккита механизм ва 7-8 кишидан бўлак ҳеч кимни кўрмайсиз. Гарчан қилинаётган иш тупроқни ағдариш бўлса ҳам лекин чангни дорилик учун ҳам топа олмайсиз. Ғир-ғир эсиб, юзларимизни енгилгина сийпалаётган шамол худди денгиз ҳавосини эслатади.

Ўртоқ Халимуллин бизнинг, тупроқ қатламларини сув билан ювиш усулининг иқтисодий афзалликлари нимадан иборат, деган саволимизга қуйидагича жавоб берди:

— «Узбекуголь» тресги раҳбарлари кон устини босиб ётган тупроқнинг юқори қатламларини сув билан ювиб ташлаш усулини қабул қилиб тўғри иш қилдилар. Чунки, бу усул кон устини экскаватор билан очганга қараганда кўп марта арзон тушади. Агарда бир экскаватор ўртача ҳисоб билан ҳар сменада 1100-1200 кубометр тупроқ-шағал қазиса, гидромонитор ундан кўп иш қилади. Масалан, бизда гидромонитор октябрь ойида ҳар суткасига 3900 ва 4800 кубометр ҳажмдаги тупроқни ювди. Хатто бир кун 5800 кубометр ҳажмдаги тупроқни ювдик. Бу ишни бир сменада бажариш учун энг камида 5 экскаватор ёки 2 экскаватор 3 сменада ҳар бешикаст, тинмай ишлаши керак. Бундан ташқари тупроқ сув билан ювилганда унга паровозлар, думпкорлар, темир йўл излари ва улардаги ишловчи юзлаб кишилар керак бўлмайди. Мана бу жиҳатдан ҳам янги усул ғоят қулай ва афзалдир.

Янги техникани коллективимиз тезда ўзлаштириб олди ва юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Участка бошлиғи комбинзон кийган йигитга қаради ва: землесос установкасининг машинисти Атласов, — деди. — У ўзининг ҳалол меҳнати туфайли ҳамманинг оғзидан тушмайди. Яқинда у маъмурият томонидан 2000 сўм пул билан мукофотланди. Анави гидромониторчи Богатиров ҳам, — Халимуллин қўли билан гидромониторда ишлаб турган йигитни кўрсатди, — 1000 сўм пул билан мукофотланди. Биз ана шу аҳил коллективга ишониб Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллигига муносиб меҳнат совғалари тайёрлаш юзасидан мажбурият олдик. Буни бажариш учун бизда барча имкониятлар бор.

Биз кичкинагина, лекин аҳил ва меҳнатсевар коллективнинг ғайратига қойил бўлиб, ишларига зафар тилаб қайтдик.

А. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Райком инструктори

Аслида ўртоқ Жалол Султонов 1-МТС зонасидаги Каганович номли, Карл Маркс номли, Сталин номли, Хрушчев номли колхозлар бўйича райком инструктори. Лекин уни фақат бу колхоз аъзоларигина эмас, Бўка районидаги икки МТС зонасида бўлган ҳамма колхоз аъзолари ҳам яхши танийдилар. Райком биносидаги Султоновнинг иш кабинетида куни бўйи жимжитлик ҳукм сурса ҳам, лекин кечки пайтлар жуда гавжум бўлиб кетади. Телефон тўхтовсиз жиринглайди, келди-кетди кўпаяди.

Ана, Каганович номли колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Маркабой Мусулмонов телефон қилмоқда. Султонов трубкани оларкан:

— Салом Маркабой! Менга қаранг, II-бригадада чиқарилган «Молния» жуда яхши бўпти. Жумлалари қисқа, жонли, карикатураси ҳаммани қизиқтиради. Бу ишингизга қойил, лекин 7-бригадада чиқарилган «Молния» менга ёқмади. Қуруқ рўйхат бўлиб қолипти. Иннайкин Ҳикоят Илёсовага айтиб қўйинг, пастлаб кетаяпти, кам пахта теряпти. Бошқалар ундан ўзиб кетди. Ўзим гаплашмоқчи эдим, учрата олмадим, — деди.

Терим бошланган вақтда Хрушчев номли колхоз энг орқада, колхозчиларнинг меҳнат унуми жуда паст эди. Бир меҳнат кунига 2 сўм пул бериларди. Бу хилда ҳақ тўлаш тартиби колхозчиларни меҳнатга рағбатлантира олмади. Райком инструктори ўртоқ Султонов колхоз раҳбарлари билан биргаликда бор имкониятларни ҳисобга олган ҳолда, колхозчиларни меҳнатга рағбатлантириш йўлларини ахтарди, янгича ҳақ тўлаш тўғрисида маслаҳатлашди.

Дастлаб колхозда смета бўйича бир меҳнат кунига 5 сўм пул, 2 килограммдан ғалла бериш планлаштирилган эди. Аммо КПСС Марказий Комитетининг ва СССР Министрлар Советининг пахтанинг нархини ошириш, натура ҳақини 40 процент, минерал ўғит нархини 15 процент камайтириш ва сувни бепул қилиш тўғрисидаги қароридан кейин қилинган ҳисобга қараганда бу колхозда бир меҳнат кунига 9 сўм пул, 2 килограммдан ғалла бериш мумкин бўлиб қолди. Бу масала билан колхоз партия ташкилоти актив шуғулланди ва очиқ партия йиғилишида терилган ҳар килограмм пахта учун 20 тийиндан пул беришга қарор қилинди. Илгари бир кунда 2 меҳнат ишлаган колхозчи 4 сўм пул олган бўлса, энди 20 сўм пул оладиган бўлиб қолди.

Бундан ташқари, теримчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар кучайтирилди. Каганович номли колхозда илғор теримчиларнинг билагига «Илғор теримчи» деган қизил лента боғлаб ишлаш ташкил этилди. Сталин номли колхозда эса илғор теримчилар ишлаб турган эгатда Қизил байроқ тикиб қўйиладиган бўлди. Каганович номли колхозда теримга бағишлаб тез-тез «Молния» ва «Жанговар варақа»лар чиқариб турилади. Буларда энг юқори кўрсаткичларга эришган теримчиларнинг фамилияси ёзилади, дангасалар танқид қилинади.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг тартибга солиниши, колхозчиларга ғамхўрликнинг кучайтирилиши, меҳнат шарафли иш эканлиги колхозчиларнинг онгига етказилиши уларнинг ғайратларини ошириб юборди. Худди шу туфайли Хрушчев номли колхозда олдин бир кунда 14 тоннага етказиб пахта терилган бўлса, эндиликда колхозчилар 21-22 тонна пахта терадиган бўлиб қолдилар. Натижада пахта тайёрлашда энг орқада қолган бу колхоз ҳозир районда кунига йиллик планнинг 2,5-3 проценти миқдорида ва ундан ҳам ошириб пахта топшириб, районда биринчи бўлиб пахта планини бажарди ва район ижроия комитети ва район партия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлди. Бу кўчма Қизил байроқ ҳозиргача ўртоқ Султонов хизмат қилаётган Каганович номли, Хрушчев номли, Сталин номли колхозлар ўртасида кўчиб юрипти.

— Райком ходимларининг асосий вазифаси одамлар билан ишлаш, уларнинг истак ва талабларини яхши билишдан иборатдир, — дейди ўртоқ Султонов.

Хўш, бу вазифани Султоновнинг ўзи қандай бажараяпти? У, кишилар билан гаплашиш учун қандай тил топган? Ўртоқ Султоновнинг қўлида ҳамма колхозлар ҳақида тўлиқ маълумот бор. Райком ходимларига пахта йиғим-теримига доир бирон материал керак бўлиб қолса, улар ўртоқ Султоновга мурожаат қиладилар.

— Районимизда ҳозир 4160 колхозчи пахта тераётган бўлса, шундан 1965 киши кўпмингчилар ҳаракатига қўшилган. Ҳозир шулардан 150 киши 200 килограммдан тортиб 500 килограммгача пахта тераётир. Мана, уларнинг ҳар кунги ишларининг якуни, — дейди ўртоқ Султонов ён дафтарини кўрсатиб.

Ўртоқ Султонов бу илғор теримчилар терган пахтани фақат ўз дафтарига ёзибгина қўяқолмайди, уларни тезликда оммалаштиришга ҳаракат қилади. Бунинг учун у, бир қанча усулларни қўллайди. Энг олдин ҳамма колхозларга илғор теримчиларнинг номларини, терган пахталари қанча бўлганини, бир кунда қанчадан пахта тераётганини телефон орқали маълум қилади, агитаторлар орқали илғорлар тажрибаси кенг оммалаштирилади. Шундан сўнг райондаги радиоузел, район газетасидан фойдаланади. Ўзбекистон радио информация комитетига, республика ва область газета редакцияларига мунтазам равишда телефон орқали материал бериб боради, гоҳо ўзи ҳам хабарлар ёзиб юборади.

— Хрушчев номли колхознинг машҳур теримчиси Саодат Гулаҳмедова бундан икки йил илгари 19 тонна пахта терган бўлса ҳам, анча вақтгача уни ҳеч ким танимаган эди. Саодатнинг ишини оммалаштирган ўртоқ Султонов бўлди, — дейдилар бўкалик ўртоқлар.

Ҳозиргача 27300 килограмм пахта терган Саодат Гулаҳмедова, шунингдек, Вильямс номли колхоз теримчиси Зулайхо Мамаонова, Нишон Сайдиброҳимова, «XIX партсъезд» колхозининг теримчиси Қаршигул Худойқулова, Каганович номли колхоз теримчиси Ҳикоят Илёсова, Ҳалима Бердиева, Турсуной Абдукаримова сингари кўпгина илғор теримчиларнинг районга, областга, ҳатто республикамизга машҳур бўлиб кетишида ўртоқ Султоновнинг роли катта.

Райком инструктори ўртоқ Султонов ҳамма вақт омма орасида бўлгани, ҳар бир киши билан шахсан суҳбатлашиб, уларнинг истак ва орзуларини яхши билгани учун ҳам ишда муваффақият қозонмоқда ва кишиларнинг самимий ҳурматига сазовор бўлмоқда.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Куйбишев районида уй-жой бинолари қурилиши тобора кенгаймоқда. Кейинги вақтда 10 та икки қаватли 8 квартирали уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. **Суратда:** янги уй-жой биноси қурилишида.

В. Салов фотоси.

Маданият хроникаси

Янгийўл шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимига қарашли ўндан ортиқ болалар яслисининг ходимлари колхоз ясилларининг ишини яхшилаш учун колхозларга бордилар ва у ердаги ясилларнинг санитария, гигиена аҳволини юқори даражага кўтардилар. Қишлоқ жойлардаги медпунктларда беморларни қабул қилиш иши шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими ва район ижроия комитети томонидан тузилган қабул соатлари графигига амал қилинган ҳолда олиб бориляпти. Медицина фельдшерлари ва врачлар пахта далаларида бўлиб, беморларга ўз вақтида ёрдам кўрсатмоқдалар.

Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими малакали врач ва фельдшерлардан 50 кишини, шунингдек меҳнаткашларга хизмат қилиш учун 2 та тез ёрдам машинасини жиҳозлантириб колхозларга юборди. Пахтакор колхозлардаги ҳамма бригадалар медицина аптечкаси, соғлиқни сақлаш масалаларига бағишланган адабиётлар ва плакатлар билан таъминланди. Шунингдек, колхозчилар ўртасида медицинага оид 50 дан ортиқ суҳбат ва 17 марта «Совет медицинаси халқ хизматида» деган темада лекция ўқилди.

С. Усмонхўжаев.

Бўка район маданият уйидаги тўгаракларнинг машғулотлари қизғин давом этмоқда. Айниқса хор, рақс ва чолғу асбоблари тўгаракларининг машғулотлари қизиқарли ўтаётир. Ёш ҳаваскорлар район пахтакорларига икки марта концерт қўйиб бердилар. Корейс халқ қўшиғини ва «Москва-Пекин» ашуласини ижро этган Наби Хакимов, «Фарҳод ва Ширин», «Нурхон», «Бой ила хизматчи» драмаларидан парчалар ижро этган бошқа ҳаваскорлар тингловчиларнинг ҳурматига сазовор бўлдилар. Ломоносов номли мактаб ҳаваскорлари учун духовой оркестр ташкил қилинди. Район клубида шу кунларда бу духовой оркестр ёқимли куйларни ижро этмоқда.

А. Маҳмудов.

* * *

Октябрь район, Шўралисой қишлоқ советидаги колхозларда хизмат қилаётган киномеханиклар Каганович номли колхознинг Энгельс, Молотов участкаларида бўлиб, колхозчиларга кино-фильмлар кўрсатдилар. Киномеханик Борисов, механик ёрдамчиси Эркабоев ўртоқлар кино кўрсатиш планини 2-2,5 ҳисса қилиб бажараётирлар.

А. Набижонов.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Индама, махфий“

Юқоридаги сарлавҳа билан газетамизнинг 16 сентябрь сонида фельетон босилиб, унда Калинин районидаги Будённий номли колхозда турувчи Рустам Рафиқовнинг хотин олиб-хотин қўйиши, ҳийла-найранглар ишлатиб, совет муассасаларида ишловчи кишиларни алдаб келаётганлиги ва бошқа кирдикорлари фош қилинган эди.

Тошкент район прокуратурасидан редакциямизга хабар қилишларича, текширишда фельетонда кўрсатилган фактлар тасдиқланган. Кўп хотин олгани, фрибгарлик йўлига кириб, ЗАГСда ишловчиларни алдагани ва Валентина Николаевна Биковага қонунсиз уйлангани учун Рустам Қодирович Рафиқов жиноий жавобгарликка тортилган.

„Амалий иш ўрнига, ҳамон ваъдабозлик“

Газетамизнинг шу йил 28 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида Ватутин номли 26-ўрта мактаб директори ўртоқ Қорабоевнинг редакцияга ёзган хати босилган эди. Хатда Калинин район матлубот жамияти правлениеси мактабни расмият учунгина оталикка олгани, мактабни политехникалаштиришга ёрдам бермаётгани кўрсатилган.

Ўзбекистон КП Калинин район комитетининг секретари ўртоқ Мажидовнинг редакциямизга хабар қилишича, хат район партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилинган ва унда келтирилган фактлар тўла исботланган. Бюро мактаб ҳузурида қурилаётган ошхона ва буфетни октябрь ойи охиригача биткизиб, фойдаланишга топширишни, мактабда политехника кабинети ташкил қилиш, устахона учун станок ва асбоб-ускуналар олишга яқиндан ёрдам беришни район матлубот жамияти правлениесининг раиси ўртоқ Муҳиддиновга топширган.

Партиямиз ва халқимизнинг содиқ фарзанди

(Г. К. Оржоникидзе туғилганига 70 йил тўлиши муносабати билан)

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлатининг отоқли арбоби, улуғ Лениннинг содиқ шогирди Григорий Константинович Оржоникидзе туғилганига бугун 70 йил тўлди.

Серго Оржоникидзенинг бутун ҳаёти ва жўшқин революцион фаолияти партия ва халққа садоқат билан хизмат қилишнинг ёрқин намунасидир. Октябрь революциясининг ғалабаси учун, Совет давлатини вужудга келтириш ва мамлакатимизда социализм қуриш учун олиб борилган шиддатли курашларда Оржоникидзе бошқа ленинчилар билан бир сафда туриб, сабот билан курашди, ўзининг бутун ҳаётини меҳнаткашлар оммасининг озодлиги, коммунизм тантанаси учун курашга бағишлади.

Г. К. Оржоникидзе 1886 йил 28 октябрда Грузиянинг Кутаиси губерниясидаги Гореша қишлоғида туғилди. Серго 12 ёшида Харагаули қишлоғидаги мактабни битириб, 1901 йилда Тифлисдаги Михайловск шаҳар касалхонаси ҳузуридаги фельдшерлик мактабига ўқишга киради. 1905 йилда бу мактабни тамомлайди. Серго революцион ишларга жуда барвақт интилди, фельдшерлик мактабида ўқиб юрган вақтларидаёқ марксистик социал-демократик тўгаракларда актив қатнаша бошлайди.

1903 йилда Г. К. Оржоникидзе РСДРП га киради. Шу даврдан унинг чинакам революцион фаолияти бошланади. Тифлис партия комитетининг топшириғи билан Оржоникидзе темир йўл устахоналаридаги ишчилар ўртасида пропаганда ишларини олиб борди, кенг омма ўртасида революцион адабиётларни тарқатди. 1904 йил ёзида у РСДРП-нинг Кавказ Иттифоқ комитетининг топшириғи билан Ғарбий Грузияга адабиётлар олиб боради.

1905 йил сентябрда Оржоникидзе Гудаут қишлоғидаги маҳаллий большевистик ташкилотга раҳбарлик қилади. У, қўшни Лихна қишлоғида яширин босмахона ташкил қилади ва бу ерда революцион ишларни жонлантириб юборади. Гудаут қишлоғида ўтказилган митингда Оржоникидзе 1905 йил 17 октябрда чиқарилган подшо манифестига қарши нутқ сўзлайди, кенг меҳнаткашлар оммасини чор ҳукуматини ағдариб ташлашга, янги ишчи-деҳқон ҳукуматини барпо қилишга чақиради.

Полиция таъқибидан яшириниб, Оржоникидзе 1906 йил кузида чет элга, Берлинга жўнаб кетади. Орадан бир неча ой ўтгач, у Тифлисга қайтиб келади. Кавказ Иттифоқ комитети 1907 йил мартда Оржоникидзени яширин иш олиб бориш учун Бокуга юборади. Серго Оржоникидзе Боку ишчиларини большевизм байроғи остида жипслаштириш учун кўп ишлар қилди. 1907 йилда «Степан Разин» тоғида ўтказилган ишчиларнинг 1- Май намойиши вақтида Оржоникидзе қамоққа олинди, орадан кўп ўтмай, айблаш учун ҳеч қандай далил бўлмаганлигидан уни қўйиб юбордилар. Оржоникидзе яна кўп марта қамоққа олинди. Лекин қамоқлар оташин революционер, пролетар ишига охиригача содиқ бўлган Серго Оржоникидзенинг темир иродасини асло бука олмади. Аксинча, қамоқлар Оржоникидзени янада чиниқтирди, у халқ оммасининг озодлиги йўлида курашдан сира қайтмади.

1910 йил охирида Г. К. Оржоникидзе Парижга боради ва у ерда Владимир Ильич Ленин билан учрашади. У Лонжюмодаги (Париж яқинида) партия мактабида сиёсий иқтисод, аграр масала, социализм назарияси ва практикасига доир масалалар юзасидан В. И. Ленин ўқиган лекцияларни тинглайди. Шундан сўнг Лениннинг топшириғи билан Россияда Умумроссия партия конференциясини чақиришга тайёргарлик кўриш юзасидан катта ишлар олиб боради. Партиянинг 1912 йилда Прагада ўтказилган VI конференциясида Оржоникидзе Марказий Комитетнинг аъзоси қилиб сайланади ҳамда унинг Рус бюроси составига киритилади.

Октябрь революцияси кунларида ва гражданлар уруши йилларида Оржоникидзе Совет давлатининг йирик ҳарбий-сиёсий арбобларидан бири бўлиб танилди. Интервентлар, оқгвардиячилар ва маҳаллий миллатчилар зулмидан Кавказ халқларини халос қилишда Оржоникидзенинг хизматлари ниҳоятда каттадир.

Г. К. Оржоникидзе мамлакатимиздаги барча халқларни ягона қардошлик оиласига бирлаштириш, улар ўртасидаги дўстликни тинмай мустаҳкамлаш йўлида актив курашди.

Гражданлар уруши ғалабамиз билан тамом бўлгач, Оржоникидзе С. М. Киров билан биргаликда Закавказье халқларини ленинча миллий сиёсат асосида ягона совет оиласига бирлаштириш учун, халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш учун жуда катта ишларни амалга оширди.

Г. К. Оржоникидзе 1926 йил июлда партия Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат қилиб сайланди.

Серго Оржоникидзе бошчилик қилган партия Марказий Контроль Комиссияси Совет давлат аппарати ишини яхшилаш тўғрисидаги Ленин васиятларини бажаришда муҳим роль ўйнади. Оржоникидзе бюрократизмга қарши шафқатсиз кураш олиб борди.

Ажойиб ташкилотчи, омма билан мустаҳкам алоқа боғлаган, зўр иродали ва юксак қобилиятли, партиявий принципиал бўлган Оржоникидзе Коммунистик партия ва Совет давлатининг отоқли арбобларидан бири эди.

Совет кишилари партиямиз ва халқимизнинг содиқ фарзанди, революция ишига охиригача содиқ бўлган ажойиб ленинчи Г. К. Оржоникидзенинг номини ҳамиша ҳурмат билан эсга оладилар.

Т. РАСУЛЕВ.

Меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларига эътибор берайлик

Яқинда Ўрта Чирчиқ район ижроия комитетининг меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш юзасидан олиб бораётган иши район партия комитети томонидан текшириб чиқилди. Текшириш натижасида райижроком ўз иш фаолиятида жиддий камчилик ва нуқсонларга йўл қўйганлиги аниқланди.

Бу йил район ижроия комитетига меҳнаткашлардан юздан ортиқ шикоят ва аризалар тушган эди. Тушган аризаларни текшириш бир неча ойлаб узоққа чўзиб юборилган. Меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш иши кўпинча бу ишга бевосита жавобгар бўлмаган ходимларга топшириб қўйилган. Райижроком фаолиятида яна шундай ҳоллар ҳам учраб турадики, меҳнаткашлардан тушган шикоят ва аризалар чора кўриш ҳамда жавоб ёзиб юбориш учун мазкур ариза ва шикоятларда айбланаётган шахсларнинг ўзларига юборилаверади. Ариза ва шикоятлар устидан контроль қилиб туриш таъминланмаган, уларнинг тақдири билан ҳечким қизиқмай қўйган.

Район Совети ижроия комитетида меҳнаткашларни қабул қилиш масаласи ҳам яхши ташкил қилинган эмас. Ижроком раиси ва унинг ўринбосарининг бу ерга ҳар турли иш билан келган кишиларни қабул қилиш вақти аниқ белгилаб қўйилмаган. Бунинг оқибатида кўп кишилар зарур ишларини ҳал қила олмаётирлар, улар ўзларининг қимматли вақтларини райижроком қабулхонасида бекорга ўтказишга мажбур бўлмоқдалар.

Ўрта Чирчиқ район ижроия комитетида (раиси ўртоқ Сотиболдиев) меҳнаткашларнинг шикоят ва аризаларини кўриб чиқиш иши қай ҳолатда эканлиги тўғрисидаги масала район партия комитетининг бюросида муҳокама қилинди ва райижроком бу соҳада ниҳоятда қониқарсиз иш олиб бораётгани кўрсатиб ўтилди.

Район партия комитетининг бюросида район Совети ижроия комитетига йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларни қисқа вақт ичида тугатиш, меҳнаткашларни қабул қилиш ҳамда улардан тушаётган ариза ва шикоятларни ўз вақтида кўриб чиқиш юзасидан қатъий тартиб ўрнатиш топширилди.

М. БЕССОНОВ.

Инженер Басин ёрдамга муҳтож

БИР ИХТИРОНИНГ ТАРИХИ

Инженер Басин ўз касбини жондан севади. Шунинг учун у касбига оид янги-янги адабиётларни доимо кузатиб боради. Ўзи ишлаётган корхона тайёрлаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, янги турларини яратишга интилади...

Владимир Львович «Химия» журналининг янги сонини кўра туриб, гидроизоляция ва том устини ёпиш учун энг қулай материал ҳисобланган — изол тайёрлаш усули ҳақидаги мақолага кўзи тушди. Бу хил материални яратиш тўғрисидаги фикр энди туғилган эмас, албатта. Бу проблема билан совет ва чет эл олимлари кўпдан буён шуғулланиб келадилар. Лекин улар ўз илмий ишларида маҳаллий шароитни ҳисобга олган эдилар. Мақолада, изол ишлаб чиқариш учун резина-регенерат, рубракс, кумарон смоласи каби кўпгина хомашё хиллари керак бўлади, дейилган эди. Лекин бу материалларнинг бирортаси ҳам Ўзбекистонда ишлаб чиқарилмас эди. Нима қилиш керак? Республикамиз изол тайёрлаш учун Бокудан рубракс, Уралдан асбист, Россия Федерациясидан резина-регенерат, кумарон смоласини эса Сибирдан келтириши керакми? Шундай қилсак, бир квадрат метр изол қанчага тушар экан? Бошқа шаҳарлардан келтирилган хомашё билан изол тайёрлаш жуда қимматга тушади, уни ҳеч ким сотиб ҳам олмайди. Бу тўғрида фикр юритиш ортиқча...

Бу масалалар Владимир Львовични кўпдан бери қизиқтирар эди.

«Маҳаллий хомашёдан изол тайёрлаш мумкин эмасмикан, — дерди куюниб инженер. — Ахир республикамизнинг қурилиш ташкилотларига бундай арзон ва чидамли материал қанчалик зарур-а! Бизда ёғоч материаллари кам. Толь каби бинокорлик материаллари эса оз миқдорда ишлаб чиқарилади. Бунинг устига уларнинг сифати паст. Маълум миқдорда ишлаб чиқарилаётган шифер ва черепица эса ҳозирги талабни мутлақо қондира олмайди. Бундан ташқари, бу материаллар қиммат ва гидроизоляция сифатида кўнгилдагидек эмас. Улар сув ва қуёш таъсирида тез емириладилар...».

Ёш инженер маҳаллий хомашёдан изол материали тайёрлашга қатъий бел боғлади ва ниҳоят маҳаллий хомашёдан изол ясаш мумкин, деган қарорга келди. Ахир чиқинди резинани утильсирьё ташкилотларидан истаганча топиш мумкин-ку. Рубракс ўрнида маҳаллий битумни ишлатса бўлаверади. Асбист ўрнини босадиган арзон материал ҳам бор. Бу, тўқимачилик саноатидан чиқадиган пахта чиқиндилари. Демак, маҳаллий хомашёдан изол тайёрлаш учун барча хомашё ресурслари республикамиздан топилади. Энди тажриба ўтказиб, бу нарсани исботлаш керак эди.

Владимир Львовичнинг бу фикри фантазия эмас, балки реал ҳақиқат эди. Инженер ўз фикрини айтиш учун артель правлениесига келди. Аммо унинг қувончи узоққа чўзилмади: артель раҳбарлари бу қимматли фикрга мутлақо бефарқ қарадилар. Правление раиси эса ўз фикрини шартта айта қўяқолди:

— Одамлар не-не ширин хаёлларга бормайди дейсиз, Владимир Львович. Москвада изол тайёрлашаяпти эмиш. Хўш нима бўлибди? Тошкент Москва эмас-ку, биродар! Э, бу бизга нима фойда келтирар эди? Ким билади, сизнинг бу янгилигингиз ўзини оқлайдими, йўқми? Қўйинг ўртоқ инженер, бу — бўлмағур фантазия. Тажриба учун қанчадан-қанча пул, материал, ҳаммадан ҳам қимматли вақтингиз зойи кетади. Бунинг устига ўзингиз биласиз, бу артель илмий-текшириш институти эмас. Бизнинг ишимиз олиш-сотиш, фойда қилиш...

«Ташхимпром» артели правлениесидаги бу «иш билармонлар»нинг эътирозлари инженер Басиннинг руҳини тушира олмади. У, чидам ва ғайрат билан ўз уйида изол тайёрлаш устида тажриба ишларини бошлаб юборди. Уй шароитида иш олиб бориш анча оғир ва машаққатли бўлди. Баъзан материал етишмасди, ускуналар йўқ эди. Бунинг устига Москва олимлари томонидан кўрсатилган рецептлар кутилган натижани бермас эди. Ишнинг анча мураккаб эканлиги борган сари сезиларди. Айниқса, маҳаллий хомашёдан резина-регенерат олиш жуда қийин бўлди. Бу материални тайёрлаш учун чиқинди резина ушоқлари мазут аралашмаси билан қориштирилиб, турли иссиқликда термик процесслардан ўтказилди. Бу иш кўп асаб ва чидам талаб қилар эди. Аммо тўкилган тер, қилинган меҳнат бекорга кетмади: тажриба яхши натижа берди. Резина-регенерат ҳосил қилинди.

Шундай қилиб, маҳаллий хомашё — саноат чиқиндиларидан тайёрланган изолнинг дастлабки намунаси бунёдга келтирилди!

Бирорта янгилик яратиш йўлида кечани-кеча, кундузни-кундуз демай, ҳар қандай қийин шароитларга бардош бериб, ўз орзусини рўёбга чиқариш учун интилган ихтирочининг ҳаётига беихтиёр қойил қолади киши. Дарвоқи, шунинг учун ҳам улар яратувчилар-да!

Лекин афсуски, ана шундай кишиларнинг оғир меҳнатига эгар устидан қаровчи, уларнинг машаққатли меҳнатини назар-писанд қилмовчилар ҳали ҳам топилади. Бундай кишилар яратилган янгиликнинг реаллигини, қимматли фойда келтириши ҳеч шубҳасиз эканлигини яхши англайдилар-у, бироқ Чеховнинг «Ғилоф бандаси»да тасвирланган Беликовдек «яна бир балоси бўлмасин», деб хавфсирайдилар. Баъзан эса «бу таклиф ҳеч нарсага арзимайди, уни ишлаб чиқаришга татбиқ қилиш асло мумкни эмас» деб ўз бошларини «ғовғадан» қутқаришга ошиқадилар.

Артелдаги раҳбар ўртоқлар ҳам худди шундай кишилардан эди.

Орадан 6 ой ўтди. Меҳнатсевар инженер бу сафар артель правлениесига аввалгидек «қуруқ фикр» билан эмас, балки ўзи яратган тайёр изол билан кириб келди. У яратган янги қимматли материални артелдагиларнинг барчаси завқланиб томоша қилдилар. Бу материалдан гидроизоляция мақсадлари учун ҳам, том устини ёпиш учун ҳам бемалол фойдаланса бўлади. Уни 5 миллиметр қалинликда 0,6 квадрат метр ҳажмда плитка шаклида ҳам, икки миллиметр қалинликда рулон шаклида ҳам ишлаб чиқарса бўлаверади. Чунки изол жуда эгилувчан. Ундан бошқа мақсадлар учун ҳам бемалол фойдаланиш мумкин. Бу ажойиб бинокорлик материали нам ўтказмайди, қуёш нури таъсирида емирилмайди. У жуда чидамли ва мустаҳкам бинокорлик материалидир.

Изолни кўплаб ишлаб чиқариш учун республикамизда барча шароит мавжуд. Хомашё ресурслари етарли. Шуниси кишини қувонтирадики, изол тайёрлаш учун зарур бўлган хомашё турлари жуда арзон тушади. Уни саноат ва транспорт чиқиндиларидан тайёрлаш мумкин. Масалан, ҳар йили республикамиз бўйича 4 минг тонна эски, ишдан чиқиб қолган автомобиль шинлари тўпланади. Улардан фақат 2 минг тоннасигина қайта ишлаш учун бошқа шаҳарларга жўнатилади. Бундан ташқари, утильсирьё ташкилотлари йилига минг тонналаб резина чиқиндиларини тўплайдилар. «Пласткож», «Ташкенткабель» заводлари ўн тонналаб резина чиқиндиларини ёқилғи мақсадларида ишлатадилар ёки мутлақо чиқариб ташлайдилар. Битум ва мазут ҳам нефтни қайта ишлаш заводларида истаганча топилади.

Инженер Басин икки минг тонна эски резинадан 4 миллион квадрат метр аъло сифатли изол олиш мумкинлигини ҳисоблаб чиқди. Хомашё жуда арзон бўлганлиги учун ҳар бир квадрат метр изол атиги 3 сўмга тушади. Шуни айтиш керакки, изол ишлаб чиқарадиган ускуналар Ватанимиз машинасозлик заводларида ишлаб чиқарилаётир. Демак, изол ишлаб чиқарадиган корхонани қуриб ишга тушириш ҳам унча қийин эмас.

Маҳаллий хомашёдан изол тайёрлашнинг перспективаси қисқача қилиб айтганда ана шулардан иборат.

Инженер Басиннинг таклифи артель правлениеси раҳбарларини заррача ҳам қизиқтирмади. Агар сиз артель раҳбарларидан, нега инженер Басиннинг таклифини қўллаб-қувватламадингиз, деб сўрасангиз, улар бўлмағур баҳоналарни пеш қиладилар: «Бу таклифни амалга ошириш имкониятига эга эмас эдик» дейдилар. Артель раиси ўртоқ Юнусов ҳам худди шундай фикрда. Улар эндигина туғилган янгиликка менсинмай қарадилар, майда фойдалар кетидан қувиб, халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган жуда қимматли ихтирони амалга оширишда таклиф авторига яқиндан ёрдам бермадилар. Балки, аксинча, унга ҳар томонлама тўсқинлик қилдилар. Улар инженер Басиннинг экспериментал ишларни нормал шароитда олиб бориши учун моддий-техника ёрдами кўрсатмадилар. Шунинг учун инженер артельдан бўшаб кетишга, тажриба ишларини энг ноқулай шароитда олиб боришга мажбур бўлди.

Владимир Львович ўзи яратган изолнинг сифатини текшириш учун Москвага — Бутуниттифоқ асбист илмий-текшириш институтига юборди. Москва олимлари бу таклифни юқори баҳоладилар ва авторга у яратган маҳсулотнинг сифатини янада яхшилаш масалаларида техника ёрдамини кўрсатдилар.

Шундан сўнг инженер ўз таклифи билан республика маҳаллий саноат министри Глухов ва унинг ўринбосари Саъдуллаев ўртоқларга мурожаат қилди. Аммо улар бу таклифни қўллаб-қувватлаш ўрнига, расмиятчилик билан «сизнинг таклифингизни амалга ошириш учун кўп маблағ керак. Лекин бу йил, шунингдек келаси йил ҳам, маблағ ажрата олмаймиз. Таклифингизни пайти келганда амалга оширишга ҳаракат қилиб кўрамиз» деб мужмал жавоб бердилар. Владимир Львович энди ўзининг бутун умидини давлат план комиссиясига боғлаб, у ерга мурожаат этди. Аммо у ердаги ўртоқлар инженерга Ўзбекистон ССР Министрлар Советига мурожаат қилишни маслаҳат бердилар. Сансалорликка учраган ўртоқ Басин ниҳоят Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги маҳаллий саноат бўлимининг бошлиғи ўртоқ Сусловга учрашди. Ўртоқ Суслов изол ишлаб чиқаришга тегишли бўлган ҳужжатлар билан батафсил танишиб чиққач, бу ҳақда Министрлар Совети раисининг ўринбосарларидан бирига маълумот бергандан сўнггина, конкрет натижасини айтишга ваъда берди. Бироқ ўртоқ Сусловнинг ваъдаси ваъдалигича қолиб кетди.

Ташкилотма ташкилот сарсон бўлиб, ўз таклифини амалга ошира олмаган инженер ўртоқ Басин кимдан кўмак олишни билмай юрибди.

— Биласизми, — дейди Владимир Львович кимдандир аччиқ гиналангандай, — шундай муҳим нарсага ҳеч кимнинг назар солмаётганлигидан жуда хафа бўласан, киши. Ахир мен қўлимдан келган ҳамма ишни қилдим. Яратган материалимнинг мустаҳкамлигини синовдан ўтказиб кўриш қолди, холос. Бир бўлак изолни «лабораториям»да тайёрлаб, 6 ой — ёз бўйи том тепасига тахлаб қўйдим. Унга қуёш нури ҳам, ёмғир сувлари ҳам заррача таъсир кўрсата олмади. Лекин бу ҳали ҳақиқий синов эмас. Унинг пухталигини, чидамлилигини узоқ муддат ичида синовдан ўтказиш керак. Москвада тайёрланган материалларнинг чидамлилигини сунъий йўллар билан қисқа вақт ичида аниқлайдиган везирометр аппарати бор. Мен изолни ана шу аппарат ёрдамида пухта синаб кўришим керак.

Янги изолнинг туси қора. Бу менга сира ҳам ёқмайди. Унга қуёш таъсиридан ўчмайдиган чиройлик бўёқ бериш керак.

Афсуски, инженер Басин изолга турли хил ранг бериш имкониятига эга эмас. Чунки, бундай ишларни амалга ошириш учун етарли шароит бўлиши лозим. Айниқса, шу соҳада илмий иш олиб бораётган Москва олимлари билан яқиндан ҳамкорлик қилиш керак. Лекин бу иш жуда катта куч, ғайрат, энг муҳими эса кўп маблағ талаб қилади.

Инженернинг бу таклифи ҳанузгача ҳеч кимнинг эътиборини жалб қилмаётир. У ёрдамга муҳтож.

Рационализаторларнинг Бутуниттифоқ кенгашида новаторларнинг таклифларига менсимаслик билан қараш, консерватизм ҳали ҳам кўпинча омманинг ижодий ташаббусини бўғиб қўймоқда ва шу билан бирга халқ хўжалигимизга жуда катта зарар етказмоқда, деб алоҳида кўрсатиб ўтилди.

Шу сабабли республика Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлиги ҳамда Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ҳамда Ўзпромсовет раҳбарлари инженер ўртоқ Басиннинг таклифини қўллаб-қувватлашлари ва унга техника ёрдамини сира аямасликлари керак.

В. МАКОГОН.

Бутун кучни олинган социалистик мажбуриятни бажаришга қаратайлик!

☆

План биринчи сорт пахта ҳисобига бажарилди

Бизнинг «Ленинобод» колхоз аъзолари Оққўрғон районида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажардилар. 673 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27,3 центнердан пахта топширилди. Терилган ҳамма пахта биринчи сортга қабул қилинди.

Илғор бригадалар Октябрь байрамини меҳнат соҳасида янги совғалар билан кутиб олмоқдалар. Масалан, Ўктам Хўжахонов, Нагизбек Косимбетов, Хўжақул Исмоилов бошлиқ бригадалар ҳар гектар ердан 30 центнергача ҳосил олдилар.

Биз Россия Федерацияси ва Қозоғистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусидан илҳомланиб, республика берадиган уч миллион тонна пахтага ўз ҳиссамизни қўшишга интилиб, илгари олган ўз мажбуриятимизни қайта кўриб чиқдик ва ҳар гектар ердан қўшимча равишда икки центнердан пахта топширишга қарор қилдик.

Теримчилар меҳнатига ҳақ тўлашнинг янги системаси, пахтанинг очилишига қараб бригадалар бўйича графикнинг бажарилиши устидан қаттиқ контроллик ўрнатилиши пахта теримида юқори кўрсаткичларга эришишда кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Кўпгина илғор теримчилар юқори кўрсаткичларга эришдилар. Масалан, колхозчилардан Ҳадича Қодирова, Гулшон Мавлудова, Султона Аладинова ва бошқалар учинчи мавсум нормаси ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Мадраим ЮНУСОВ,
Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг раиси.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1956 ЙИЛ 27 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН **МАЪЛУМОТ**

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
Бўстонлиқ	0,61	90,43
Оржоникидзе	1,44	89,19
Пискент	0,81	87,21
Ўртасарой	0,83	85,50
Юқори Чирчиқ	0,72	84,50
Сирдарё	0,93	82,58
Мирзачўл	0,86	81,86
Бўка	1,00	81,64
Октябрь	1,12	81,12
Верхне-волинск	0,62	79,55
Гулистон	0,87	78,47
Оҳангарон	0,34	77,25
Янгийўл	0,87	76,99
Оққўрғон	0,86	76,77
Чиноз	0,78	76,70
Қуйи Чирчиқ	1,18	74,97
Ўрта Чирчиқ	0,77	73,06
Боёвут	0,75	71,95
Бекобод	0,85	71,12
Калинин	1,48	69,93

☆ ☆ ☆

Мажбуриятдан ташқари яна 280 тонна пахта берилади

Поёнсиз Мирзачўл саҳроларини ўзлаштириб, обод воҳалар яратишга ҳисса қўшаётган Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан бу йил пахтадан ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кеча-кундузда ҳамманинг қалби ана шу мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай, тезроқ териб олиш туйғулари билан тўлиб-тошган.

— Бу йил, — дейди колхоз раиси, ўртоқ Асадулла Убайдуллахўжаев, — далаларимиздаги ҳосил ҳар гектардан камида 37 центнердан пахта олишдан дарак бераётир. Шунинг учун колхозимиз аъзолари йил охиригача мажбуриятдан ташқари жонажон Ватанимизга яна 280 тонна қўшимча «оқ олтин» топширишга бел боғладилар.

Ҳақиқатан, колхознинг Тугал Пўлатов, Шарин Бухоров, Ортиқбой Соатов ўртоқлар бошлиқ илғор бригадалари ўзларининг 95-100 гектар пахта майдонларининг ҳар гектаридан ҳозирданоқ 36 центнердан ҳосил топшириб, ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Ҳали уларнинг ерларида пахталар чаман-чаман бўлиб очилиб ётипти.

Колхозда пахта теримига 880 киши ажратилган. Буларнинг ҳаммаси кундалик топшириқни доим ошириб бажаряпти.

Барча бригада ва звеноларда илғорлар тажрибаси кенг ёйилмоқда, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 39 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа ҳаракати борган сари қизитилмоқда. Кўпмингчилар сафи кун сайин ўсмоқда. Қумриой Мирзаева, Қўшоқ Новрўзов, Нури Раҳмонова сингари 60 дан ортиқ теримчи 150, 200 ва 250 килограммдан пахта териб, ҳамманинг иззат-ҳурматига сазовор бўлмоқда.

Колхоз правлениеси теримчиларнинг меҳнат кунларига мунтазам равишда пул, ғалла аванси бериб турипти. Фақат сентябрь ойининг ўзидагина колхозчи теримчиларга меҳнат кунлари учун 800 минг сўм пул, 50 тонна ғалла ва шаҳардан борган ёрдамчиларга эса 150 минг сўмдан ортиқ пул тўланди.

Пахта майдонининг йилдан-йилга кенгайиши ва ҳосилнинг оширилиши натижасида колхоз даромади ҳам кўпаймоқда. Ўтган йил ҳаммаси бўлиб 16 миллион сўм даромад олинган бўлса, бу йил фақат пахтанинг ўзидан йиллик даромад 18 миллион сўмдан ҳам ошиб кетиши мўлжалланмоқда.

Колхоз раиси ўртоқ Убайдуллахўжаев биз билан қилган суҳбатида бу йил ҳосилнинг ҳаммаси биринчи сортга топширилажагини айтди.

Ҳозир колхозда 26 агитатор ишламоқда. Колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар кенгайтирилиб, байрамолди мусобақаси қизитилаётир. Бу соҳада агитаторлардан Абдулқосим Одилов, Сўфихон Тошев ва Пўлатова ўртоқлар бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Колхозда Тошкент медицина институтидан борган 223 студент ҳам меҳнатда ажойиб намуналар кўрсатяпти. Ҳозиргача студентларнинг кучи билан 500 тоннадан ортиқ пахта териб топширилди.

Ҳали колхознинг кенг майдонларида пахта кўп. Вазифа — бутун кучни сафарбар қилиб, пахтанинг бир граммини ҳам нобуд қилмай териб олиш ва топшириш учун астойдил курашишдан иборатдир.

Акмал ПЎЛАТ.

Ҳакимназар отанинг ҳиссаси

Маленков номли колхоздан — пахта пунктига қараб кетган катта кўчадан йўл олган киши 70 яшар, оппоқ соқолли Ҳакимназар отани учратади. У, машина ва аравалардан тўкилган пахталарни пуфлаб, чангдан тозалаб этагига солади.

Отани ҳамма танийди, уни ҳурмат қилишади. Чиндан ҳам кексалигига қарамай, эл-юртнинг курашига ҳисса қўшаётган нуроний чолни ким ҳурмат қилмайди, дейсиз.

— Ҳорманг, Ҳакимназар ота, — йўловчилар ундан ҳол-аҳвол сўрашади.

— Саломат бўлинглар, болаларим, — жавоб беради ота, ота-боболаримиз «тома-тома кўл бўлур» деб тўғри айтган эканлар. Тупроқ орасида нобуд бўлмасин, оз бўлса ҳам элнинг хирмонига қўшилсин, дейман...

Пахтакорлар отага раҳмат айтишади. Ҳакимназар ота тонг саҳардан пахта пунктига томон йўл олиб, кечқурун колхозга қайтади. Ана шу бориб келишнинг ўзида хирмонга ҳар куни 10-15 килограммдан пахта топширади.

Яқинда колхоз раиси ўртоқ Р. Эгамбердиев отадан миннатдор бўлиб деди:

— Отахон, ҳисоблаттириб кўрдим, шу кунгача 500 килога яқин тўкилган пахта терибсиз, раҳмат!

— Қуллуқ, — ота қочирим қилди, агар шофер ва аравакашлар ана шунақа ихтиётсизлик қилаверсалар, қоп-қанорини бут қилмай, аравасини орқа-ўнгига қарамай, ҳайдайберсалар янада кўпроқ пахта тераман!

Раис отанинг бу сўз уйинидан хурсанд бўлиб кетди.

— Тайинлаймиз, отахон, қаттиқ тайинлаймиз, аравакашларни хушёрликка чақирамиз, — деди у.

Ана шу суҳбатдан кейин Ҳакимназар ота Алиназаров яна фартуғини елкасига илиб, кўча бўйлаб пунктга йўл олди.

Ю. МАҲКАМОВ.
Оржоникидзе райони.

☆

Сушилкалар ремонти судралмоқда

Ҳар қандай шароитда ҳам пахта тайёрлашни муваффақиятли ўтказишда сушилка хўжалигини тайёрлаш катта аҳамиятга эга.

Октябрь районидаги бир қанча колхоз раҳбарлари, сушилкалар ремонти учун зарур бўлган материалларни етказиб берувчи район матлубот союзи раҳбарлари бу муҳим масала билан етарли шуғулланмаётирлар.

Районда 32 та газ, 7 та электр сушилкалари бўлиб, бу сушилкалар капитал ва жорий ремонтдан чиқарилиши керак. Район ва колхоз раҳбарларининг ишга совуққонлик билан қараётганликлари, «ҳали вақт эрта, улгирамиз» деган хом хаёлга берилганликлари сабабли эндигина 9 та газ, 3 та электр сушилкаси ремонт қилинди. Қолганларини ремонт қилиш учун эса зарур материаллар етишмайди.

Сушилкаларнинг капитал ва жорий ремонти учун минг квадрат метр сетка, 1500 дона шифер, 200 бойлам толь, 50 кубометрга яқин тахта ва ёғочлар зарур. Шунингдек, электр сушилкалари учун рубильник, гупер, шнур, газ сушилкалари учун ўтга чидамли лой керак.

Бироқ матлубот жамияти раҳбарлари бу материалларни тезда топиб келтириш ва колхозларга тарқатиш ўрнига «бундай материаллар складларимизда йўқ» деган мужмал жавоб билан чекланаётирлар.

Маълумки, ҳозирги кун иссиқ, ер қуруқ пайтларда ҳамма колхозлардаги сушилкаларни ёқилғи билан тўла таъминлаш зарур. Бунинг учун 1800 тонна кўмир керак. Бироқ ҳозирга қадар биронта колхозга кўмир берилгани йўқ.

Район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари сушилкалар ремонтига эътиборни кучайтириб, мавжуд камчиликларни бартараф қилиш чораларини кўришлари керак.

А. ЖАЛОЛОВ.

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1956 ЙИЛ 27 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН **МАЪЛУМОТ**

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
«Малик»	0,93	79,98
3-«Боёвут»	0,01	76,33
6-«Кўкорол»	0,50	75,94
«ЎзССР беш йиллиги»	1,18	74,97
1-«Боёвут»	0,87	72,81
«Оққўрғон»	0,69	71,04
2-«Далварзин»	0,98	71,03
1-«Далварзин»	0,73	65,47
4-«Боёвут»	0,60	65,34
4-«Вревский»	0,53	64,57
«Дружба»	0,18	57,81
1-«Фарҳод»	0,23	52,52
Булганин номли	0,20	52,33
Бушуев номли	0,67	49,85

Бугун Мирзачўлда

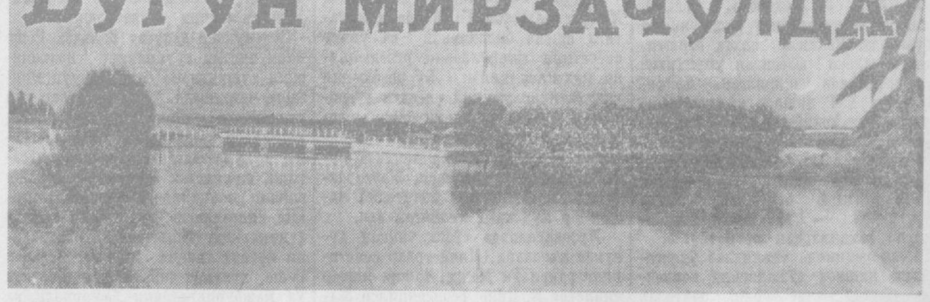

Машинамиз Киров магистрал каналининг унчалик кенг бўлмаган дамбаси устидан ғизиллаб бормоқда. Биз машина тезлигини янада оширишимиз мумкин. Бироқ бу ерлардан кишининг бир зумда ўтиб кетгиси келмайди: атроф шунчалик гўзал манзара касб этганки, томоша қилиб тўймайсиз... Канал суви жимирлаб оқяпти. Унинг қирғоқлари бўйлаб чексиз лентадек чўзилиб кетган кўмкўк дарахтлар бу ернинг ҳуснига ҳусн бахш этади. Атрофдаги бепоён далаларда пахталар қийғос очилган. Узоқ-узоқлардан кўзга ташланиб турувчи оқ уйлар, клуб ва мактаб бинолари қадимги чўлнинг қиёфасидан асар ҳам қолдирмаган.

Мирзачўлнинг совет кишилари азми билан ўзлаштирилган қисми ҳозир ана шундай гўзал ва оромбахш. Лекин ҳали Мирзачўлда ўзлаштирилмаган ерлар кўп. Ўсимлиги фақатгина янтоқ ва тиконлардан иборат бўлган майдонлар бир неча минг гектарни ташкил қилади. Бу ерлар ҳам яқин йиллар ичида ўзлаштирилиб, серҳосил водига айлантирилиши керак. Шунинг учун ҳам совет кишилари чўлга ҳужумни тобора кучайтирмоқдалар. Киров магистрал каналининг 26-километрида янгигина қазиб чиқарилган тупроқ уюмларидан тепаликлар ҳосил бўлган. Бульдозерлар, экскаваторлар, скреперлар тинимсиз ишлаб турипти. Бу ерда Киров магистрал каналининг янги ўзани вужудга келтирилаётир. Каналнинг бу янги ўзани таги майдаланган тошлар, шунингдек монтаж қилинган арматуралар билан мустаҳкамланган котлаванлардан иборат бўлади. Худди шу ерда, Гулистон районидаги «Красная заря» колхози яқинида бош тўғон қурилмоқда. Бу тўғон Мирзачўл ерларини ўзлаштиришда катта роль ўйнайди. Шу ердан Марказий Мирзачўл канали, Киров магистрал канали ҳамда ўнг тармоқ каналларига сув юборилади. Мирзачўлда олиб борилаётган бу гигант қурилишларни муваффақият билан амалга ошириш учун, шубҳасиз, жуда кўп материаллар талаб қилинади. Бу ишни енгиллаштириш мақсадида шу ерга яқин жойда бетон заводи қуриш иши ҳам бошлаб юборилди. Тез кунларда бу завод ўзининг дастлабки маҳсулотларини бера бошлайди.

Мирзачўлда янгидан ташкил этилган «Фарҳод», «Дружба», Булганин номли совхозларда, шунингдек Мирзачўл билан Ҳовос райони орасидаги ўрталикда жойлашган 58-разъезддаги қурувчилар шаҳарчасида ҳам шу кунларда ҳаёт қайнамоқда. Бу ерда янгидан-янги бинолар қад кўтаряпти. Кўчалар қайтадан реконструкция қилиниб, кўкаламзорлаштирилаётир.

Яқинда гидрогеологлар қурувчиларга муносиб совға тайёрладилар. Ўртоқ Н. Дудко раҳбарлигидаги ер қазиш отряди ишчилари биринчи артезиан қудуғини кавлаб, уни фойдаланишга топширдилар. Бу қудуқ қурувчилар шаҳарчасининг аҳолиси ҳамда «Дружба» совхозининг ишчиларини сув билан таъминлайди. Хуллас, Мирзачўлнинг қаерига борманг, қизғин меҳнат жараёнини кўрасиз.

Чўлнинг узоқ-узоқ бурчакларида, Ҳовос районининг юқори зоналарида, Қизил қум чўлларининг чегарасида ва бошқа ерларда Мирзачўл қидирув-комплекс бригадасининг ходимлари қизғин иш олиб бормоқдалар. Инженерлар йирик шаҳарнинг проектини ишлаб чиқишга киришдилар. Бу шаҳар Мирзачўл областининг маркази бўлади. Шундай қилиб, Мирзачўлга ҳужум кундан-кунга кучайиб бормоқда.

Суратларда, 1. Топографлар иш устида. 2. Гидрогеологлардан А. Хорошоженова, В. Ососков ва Н. Дудко ўртоқлар янги артезиан қудуғининг сувидан татиб кўрмоқдалар.

Текст ва фото **П. КОВАЛЕВНИКИ.**

„Социалистик Ўзбекистон“ журналининг янги сони

«Социалистик Ўзбекистон» журналининг октябрь сони босилиб чиқди. Журнал «Янги Хитой биз билан бормоқда» сарлавҳали бошмақола билан бошланади.

Бу сонда Шаҳрисабз районидаги Куйбишев номли колхоз раиси Ю. Абраевнинг «Мислсиз руҳланиш» деган мақоласи, «Тинчлик атоми» сарлавҳали редакцион мақола, фан ва техника янгиликлари рубрикаси остида «Белорусь-2 телевизори», «Гигант станок» деган кичик-кичик мақолалар бор.

Индонезиянинг отоқли давлат арбоби, президент Сукарнонинг Ўзбекистонда бўлишига бағишланган «Дўстлик визити» материалида Сукарнонинг республикамизнинг ҳаёти билан танишганлигини акс эттирувчи бир неча фото-суратлар берилган. Бундан ташқари, бу сонда М. Бекмуҳамедовнинг «Яккабоғ боғларида», Д. Александровнинг «СССР халқ артисткаси Ҳалима Носирова» деган мақолаларини ўқиш мумкин. В. А. Головцовнинг «Тахётош — Амударё порти» сарлавҳали материали, «Эшикларимиз ҳамма учун очиқ», «Универмагда» сарлавҳали мақолаларга ҳам ўрин берилган. Шунингдек, Андижондаги музикали драма театрининг директори Ж. Қўлдошевнинг «Андижон саҳнасида» сарлавҳали мақоласи ва бошқа кўпгина материаллар босилган.

Сатира ва юмор саҳифасида В. Дробин ва Д. Полининларнинг «Салқин колхозида» деган сатирик шеъри босилган.

Абдураҳмон Ал ХОМИСИ

Бу кон қуримайди

(ҲИКОЯ)

Абдураҳмон Ал Хомиси — оддий халқ ичидан ўсиб чиққан, турли-туман касблар билан шуғулланган миср ёзувчиси. Унинг ижодида ишчилар ҳаёти, кураши акс эттирилади. Абдураҳмон Ал Хомисининг бу ҳикоясида инглиз мустамлакачиларининг Сувайш каналини эксплуатация қилишига қарши халқ кураши кўрсатилган.

Қоҳирадаги ёнғиндан сўнг шоҳ Фаррухнинг югурдаклари қаршилик кўрсатиш отрядларига кирган ватанпарварларни қаттиқ қувғин остига олдилар. Уларни тутиб, тюрьмаларга ташладилар. Сувайш канали зонасида инглизларга қарши қуролли кураш учун бирлашган кишиларнинг орқасидан ҳокимиятдагилар одамлар қўйди.

Сиёсий полиция типирчилаб қолди. У уйлардан, муассасалардан, жамоат жойларидан отряд аъзоларини қидирар, қўлга туширар ва ҳаммасини қирдаги концентрацион лагерларга ташлайверарди.

Менинг дўстим бир амаллаб шоҳ жосуслари чангалидан қутилиб қолди. У Қоҳира чеккасидаги бир қишлоққа жўнаб кетди-да, ўша ерда қувғинликда яшириниб юрди.

Менинг ундан дом-дарак эшитманимга кўп бўлди. 1952 йил 23 июлдаги ҳарбий тўнтаришдан сўнггина дўстим яна Қоҳирага қайтиб келди ва жосусларни қандай қилиб алдаб, қамоқдан қутилиб қолганини гапириб берди.

Дўстим ёш. Йигирма бешларга кирган. У новча, қотмадан келган, қомати худди ёй ўқига ўхшарди. Юзи бироз чўзиқ, пешонаси кенг, чўзинчоқ ияклик, кўзлари катта, тийрак. Қиёфаси темир иродаси, мустаҳкам характеридан далолат беради. У сўзини диққат билан тинглатиб, тингловчиларни ўзига маҳлиё этар, уларни қизғин, жонли суҳбатга торта оларди. Дўстим Сувайш канали зонасига мустамлакачилар билан курашиш учун кетган дастлабки довюраклар отрядида бўлиб, босқинчилар билан бўлган биринчи жангларда қатнашди.

Унинг қалбида ватанпарварнинг жўшқин юраги тепарди. Бу одам ҳамиша қатъий қарорли, ўзи курашаётган ишнинг ҳақиқатлигига қаттиқ ишонувчи киши эди.

Отрядга кириш олдидан менинг бетимга тикилиб қараганини ҳали-ҳали унута олмайман. Бу қараш менинг юрак-юрагимга бориб етганди. Ўшанда у:

Мен ва менинг юзлаб дўстларим мамлакатимизнинг мустақиллиги учун ўз жонимизни қувона-қувона фидо қиламиз. Агарда бизнинг ҳаётимиз мамлакатимизни империалистлар асоратидан озод қилишдек қутлуғ баҳо билан қопланса, биз ўзимизни бахтиёр ҳисоблаймиз...

Бизнинг оталаримиз, боболаримиз мамлакатимизда истелочилар барпо қилган тартибларнинг қурбони бўлишди. Истелочиларни тор-мор қилиш учун ўз ҳаётимизни бахш этишга тўсқинлик қиладиган нарса борми?

Оталаримиз, боболаримиз қувғинлар остида ўлганлар, улар оҳиста, қайғули ажалга дучор бўлганлар. Биз уйқудан уйғонганмиз, мавжуд тартибларга қарши курашиб, жон бериш биз учун шарафлидир. Биз ўз ишимизнинг ҳақиқатлигини тушунган ҳолда ўлимга дадиллик билан, қувонч билан тикка бормоқдамиз.

Мен дўстимнинг сўзларини тинглар эканман, гўё карнайнинг даъват этувчи товушини, ноғораларнинг овозини, қақшатгич жангларнинг шовқунини эшитаётган эдим. Мен ўқлар остида, жанг алангалари орасида шижоат билан олға кўз тикиб кетаётган жиддий чеҳрали Миср ёшларини кўраётгандек эдим. Мана, улар визиллаб учаётган ўқлар остида чўчимасдан, кўксиларига рўпарадан тўғриланган замбарак ва милтиқлардан қўрқмасдан инглизлар устига бостириб бормоқдалар! Мана, улар истелочилар қўшинларини қуршаб олиб, уларни Сувайш каналига улоқтираётирлар.

— Бу бизнинг еримиз, — дейди озодлик курашчилари. — Уни истелочиларга топтатмаймиз. Ўз еримизга ўзимизгина эгалик қилмоғимиз керак. Биз империалистларга ўзимизни талаттирмаймиз, қонимизни сўришларига йўл қўймаймиз.

Дўстим, менинг елкамга қўлини тегизди-ю, шу ондаёқ кўзга кўринаётган ажойиб манзаралар ғойиб бўлди...

— Сенга нима қилди? — Ажабланиб сўради у. Афтидан, у менинг хаёлим бўлинганини ва юзимдаги ғалати ифодани пайқаган эди.

— Дўстим, мени ёрқин умидлар қанотлантираётган эди...

* * *

Инглизларга қарши қуролли кураш кун сайин авж олди. Миср халқи истелочиларни тор-мор қилиш учун ҳар қандай қурбонлар беришга ҳам тайёр эди.

Шоҳ Фаррух ва империалистларни мисрликларнинг қатъиятлиги ва матонати чўчитиб қўйди. Миллий-озодлик ҳаракатини ҳар қандай қилиб бўлса ҳам бостиришга тайёр турган шоҳ инглиз агентлари билан тил бириктириб, улар билан биргаликда ифлос иғво уюштирди — Қоҳирада ёнғин чиқарди. Ёнғиндан сўнг, бутун мамлакатда фавқулодда ҳолат эълон қилинди.

Мен дўстимнинг қувғинлардан қандай қилиб қутилганлиги ва унинг ҳарбий тўнтаришдан сўнг Қоҳирага қайтиб келганлигини гапириб ўтган эдим. Бир ҳафтадан сўнг у менга шундай воқиа ҳақида сўзлаб берди.

— Мен у аёлнинг афтини ҳам, овозини ҳам, унинг бизга қилган ишини ҳам, унинг ўлимини ҳам ёдимдан чиқармайман, — деб гап бошлади у.

— Қандай аёл ҳақида гапиряпсан? — сўрадим мен.

— Қулоқ сол, мен ҳаммасини қандай юз берган бўлса, шундай гапириб бераман... Сен, албатта, инглизларга қарши қуролли курашнинг кўп эпизодларини биласан. Ўз ватанларининг озод бўлиши учун кураш олиб борган кишилар ҳақидаги ҳикоялар халқнинг қаҳрамонлиги ва мардлиги тўғрисидаги катта китоб бўлиши мумкин.

Бизнинг мақсадимиз битта — истелочиларни тор-мор қилиш, уларни Миср тупроғидан қувиб чиқариш эди. Курашимизнинг бошланиши, бизнинг дастлабки отрядларимизнинг инглизларга қарши чиқишлари ёдингдадир.

Бир куни биз Исмоилиядан унча олисда бўлмаган инглиз лагерларидан бирига ҳужум қилишга қарор қилдик. Биз ўн киши бўлиб, ҳаммамиз шу шаҳардан эдик.

Тунги ҳужумнинг режасини тўла-тўкис тузиб чиқишдан аввал лагернинг турган ерини аниқ билиб олиш учун ўша атрофдаги жойни ўрганмоғимиз керак эди. Бизлардан уч киши кундуз куни лагерга бориб, инглизларни шубҳага солмасдан, бизга керак бўлган маълумотларни тўплаб келтиришга отланди.

Эрталаб уччала разведкачи Исмоилиядан чиқиб, топшириқни бажариш учун йўл олди, биз бўлсак меҳмонхонада қолиб, уларнинг қайтишларини хавотирлик билан кута бошладик.

Вақт жуда секин ўтарди. Кўнглимизга ихтиёрсиз равишда турли-туман ваҳима келарди: тўсатдан уларни пайқаб, ушлаб олишса, ўлдиришса, деган хаёллар миямиздан кетмасди... Биз ўлимдан қўрқмасдик. Бизни фақат ўз олдимизга қўйган вазифамизни бажармасдан илгари ўлиб кетишимиз чўчитарди, холос.

Кечқурун ўртоқларимиз қайтиб келишди. Улар лагерда бўлиб, бутун шароитни аниқлаб олишибди. Биз уларни ҳар хил саволлар билан кўмиб ташладик. Улар биз ўйлаган катта йўл орқали лагерга боришни мумкин эмас деб ҳисоблашарди. Лагер Исмоилия шаҳридан анча олисда жойлашган. Унга олиб борадиган очиқ йўлга эса лагернинг асосий дарвозалари рўпара турарди. Агар биз бу йўлдан борсак, улар дарров пайқаб қолишади. Бошқа йўлни қидириш керак эди.

Ўртоқларимиздан биттаси қоғозга лагернинг жойлашган планини чизди ва унга бориш йўлини белгилади. Шундан кейин бизлар лагерга яқинроқ бўлган биронта қишлоққа бориб, ўша ерда кеч тушишини кутишга ва қоронғида ўз мақсадимизни амалга оширишга қарор қилдик.

Тонг отар-отмас ҳужум учун зарур нарсаларимизни йиғиштириб, шаҳардан чиқдик...

Лагер ёнидан пешинда ўтиб кетдик. Қуёш аёвсизлик билан қиздирар, аммо унинг нурлари бизнинг қалбимизда ёнаётган ўтнинг алангасидан ожизроқ эди. Ниҳоят, биз биринчи қишлоққа етиб бордик. Қишлоқнинг чеккасида тўхтаб, атрофни кўздан кечирдик. Яқинроғимизда оддий деҳқон уйи чўққайиб турарди. Мен уйнинг олдига келиб, чапак чалдим. Ичкаридан узун қора либос кийган қирқ ёшлардаги аёл чиқди. Унинг бошида қора рўмол.

— Қадамларига ҳасонот! — қарши олди у бизни.

— Ичишга сув берсангиз? — сўрадим мен.

— Ҳозир, ўғлим.

Сув ичкимиз келмас эди. Бу шунчаки, суҳбатни бошлаш учун зарур. Аёл кувачада сув келтирди:

— Маза қилиб ичинглар.

Сувни ичдик.

— Шу ерда бироз дам олсак майлими? — илтимос қилдим мен.

— Марҳамат, қайтанга хурсанд бўламан! — жавоб берди аёл. У бизнинг кўпчилик эканимизни кўргач, ҳижолатга тушиб, қўшиб қўйди:

— Фақат остингизга тўшашга гиламим йўқ-да.

— Ерда шундай ўтира қоламиз, — дедим мен.

Уйнинг ёнгинасига ўтирақолдик... Олд томонимизда дала ёйилиб кетган, осмон кўмкўк шишадек.

— Қоринларингиз очгандир. Пишлоқ, нон, тузим бор. Сизларга овқат қилиб берай.

— Хўп, майли, онажон, йўқ демаймиз.

Бироздан сўнг бир ўспирин йигит келди. У биз билан саломлашиб, уйга кириб кетди. Унинг кимлигини билишга уриндик. Лекин кўп ўтмай, уй эгаси йигит билан бирга чиқиб келди-да:

— Бу ўғлим Абдулқодир, — деди у.

Ичимиздан кимдир унга:

— Биз шаҳардан келяпмиз. Уйингизда бир оз дам олмоқчимиз, — деди.

— Марҳамат, — деди у. — Сизлар инглиз лагерларидаги ишчилардан эмасми?

— Ҳа, ўшалардан, — деди бошқа биров, — биз ватанимизнинг биринчи чақириғи биланоқ иш ташладик.

— Лагердан кетган ишчиларни биламан, уларнинг кўпи бизнинг қишлоқда яшаган... Инглизларга лаънатлар бўлсин! Улар бир мисрликни қутирган итларга ташлаб талатишибди, бировни печдаги ўтга ташлашибди деб эшитдик. Инглизларни худо урали-ю, бизни улардан халос қилади.

Абдулқодир ёнгинамизга ўтириб, онасига мурожаат қилди:

— Бирор ейдиган нарса беринг?

Мен бу аёл ва унинг ўғлини қандай қилиб ўз томонимизга оғдириб олишни, инглизларнинг лагерига ҳужум қилишимизда улардан кўмак олишни ўйлардим.

Кимдир Абдулқодирдан унинг қаерда ишлашини сўради.

— Помешчиклардан бириникида батраклик қиламан, — деди у.

— Уйланмоқчи, — қўшиб қўйди онаси.

Йигитнинг кўзлари қувонч билан ёниб кетди. Унинг юзини қоплаган табассумни кўриб, қўшни қишлоқда яшайдиган қизнинг исмини тилга олиш ҳам унга нечоғлик ҳузур бахш этишини пайқадик.

Онаси бизга қизнинг ҳуснини таърифлаб, фазилатларини санай кетди. Ўғли аҳён-аҳёнда унинг сўзини бўлиб турарди.

— Бўлар энди! Мендан бўлак киши уйланмаётгандек гапирасиз-а.

— Бу яккаю-ягона ўғлим! Қизим ҳам бор эди, у ўлиб кетган. Эримнинг қишлоқдан кетиб қолганига талай вақт бўлди, қаердалигини ҳам, ўлик-тириклигини ҳам ҳеч ким билмайди.

— Бўш вақтларингда қишлоққа қаллиғингнинг олдига бориб турар экансан-да, а? — сўрадим мен ундан.

— Албатта, — жавоб берди у, — кун оралаб кўриб келаман.

Онаси кулиб, унинг гапини тузатди:

— Ҳар куни деб қўя қол!

— Қизнинг олдига кетаётганингда йўлда инглизларни учратмадингми? — сўрадим мен.

— Бўлмасамчи, учратганман. Уларнинг қизил чўқа тумшуқларини кўрганман... Танклар, машиналарини ҳам кўп кўрганман. Улар ерни эмас, эркесвар кишиларнинг юракларини босиб юргандай.

— Тўғри, ўғлим!

(ДАВОМИ БОР).

Хитойда пахтадан мўл ҳосил етиштирилди

ПЕКИН, 26 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг билдиришига қараганда, Пекинда пахта етиштириш масаласи юзасидан умумхитой конференцияси чақирилган. Конференцияда ХХР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ян Сянь-дун бундай деган: Бу йил Хитойда 1 миллион 635 минг тоннадан кўпроқ пахта ҳосили олинди. Бу эса план бўйича Хитой беш йиллигининг сўнгги йили — 1957 йилга мўлжалланган рақамлардан ортиқдир.

Конференцияда таъкидлаб ўтилганидек, қишлоқ хўжалигини коллектив суратда олиб бориш пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ёрдам берган асосий факторларнинг биридир. Мамлакатнинг кооперативларга бирлашган деҳқонлари бу йил ўтган йилдагидан 117 минг тонна кўп пахта олдилар.

Энг яхши натижаларга эришган вилоятлар орасида ғарби-шимолда Ганьсу ва Шэнси вилоятлари ҳамда Марказий Хитойда Хубэй вилояти бор. Табиий офатлардан зарар кўрган Шаньдун ва Хэнань вилоятларида етиштирилган пахта 15 процентдан зиёд кўпайди.

ВДР БИЛАН ФРАНЦИЯ ЎРТАСИДА САВДО-СОТИҚ АЛОҚАЛАРИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ХАНОЙ, 26 октябрь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги билдиради: Вьетнам Демократик Республикаси билан Франция ўртасида савдо ва тўловлар тўғрисида ўтган йилнинг 14 октябрида имзоланган битим муддатини бир йилга узайтириш тўғрисида бир қарорга келинди. Келгуси йилда икки томоннинг ҳар бири 1 миллиард франк товарни экспорт ва импорт қилади.

Ҳар икки томон шу йилнинг декабрь ойида ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо-сотиқни янада ривожлантириш тўғрисида музокаралар бошлашга ҳам қарор берди.

МИСР, СУРИЯ ВА ИОРДАНИЯ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ БИРЛАШГАН ҚЎМОНДОНЛИГИНИ ТУЗИШГА ДОИР

ҚОҲИРА, 26 октябрь. (ТАСС). «Алахбор» газетаси Уммонда Миср, Сурия ва Иордания қуролли кучлари бирлашган қўмондонлигини тузиш ҳақидаги битимнинг имзоланишини табрикламоқда.

Бу битим, деб ёзади газета, чет эл ҳарбий иттифоқларида қатнашмаслик сиёсатини ўтказаётган араб мамлакатлари билан Иорданиянинг алоқаларини мустаҳкамлайди. Бу битим Араб Шарқида қўлларидан кетган позицияларини тиклашга уринаётган ғарб давлатлари учун жиддий ғовдир...

ҲИНДИСТОННИНГ УТТАР ПРАДЕШ ШТАТИДА ТАБИИЙ ОФАТ ОҚИБАТЛАРИ

ДЕҲЛИ, 26 октябрь. (ТАСС). «Таймс оф Индиа» газетасининг билдиришига қараганда, Уттар Прадеш штати даромадлар ва қишлоқ хўжалиги министри Чаран Синг қонун чиқарувчи мажлисда сув тошқини ва ер қимирлаш натижасида штатга 350 миллион рупия зарар етказилди, деган.

Штатда табиий офатлар натижасида 144 киши ўлган.

Франция Миллат мажлисида

ПАРИЖ, 26 октябрь. (ТАСС). Кеча Миллат мажлиси Ги Молле ҳукуматига ишонч билдирувчи ва унинг сиёсатини маъқулловчи резолюцияни муҳокама қилди. Бу резолюция ҳукуматнинг умумий сиёсати тўғрисидаги музокараларнинг охирида социалистик группа томонидан киритилди. Бу музокаралар вақтида Сувайш канали проблемаси, Жазоирдаги аҳвол, шунингдек иқтисодий масалалар муҳокама қилинган эди.

Музокараларда сўзга чиққан ҳукумат аъзолари (Министрлар советининг раиси Ги Молле, ташқи ишлар министри К. Пино, резиденцияси Жазоирда бўлган министр Лакост) ўз сиёсатларининг аввалги йўлини сақлаб қолиш ниятида эканликларини яна бир марта айтиб ўтдилар. Маълумки, бу сиёсат Сувайш проблемасини музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилишга шу вақтгача ёрдам бермади. Шу билан бир вақтда бу куч қўлланиш сиёсати Шимолий Африкадаги аҳволни кескинлаштириб юборди.

Бугунги мажлисда сиёсий группалар вакилларининг овоз бериш сабаблари тўғрисида сўзга чиқиб айтган гаплари ўнг группаларнинг ҳукумат сиёсатини маъқуллаётганлигини кўрсатди. «Социал республикачилар»нинг вакили Трибуле (собиқ деголльчилар группаси) ва МРП («халқ-республика ҳаракати») партиясининг аъзоси Пфлимлен ҳукуматнинг, айниқса Жазоир масаласидаги сиёсатини қувватладилар.

Коммунист депутат Вальдек Роше коммунистик группанинг позициясини тушунтириб бермоқ учун минбарга чиққанида, ўнг депутатлар уни душманлик қийқириқлари ва шовқин-сурон билан кутиб олдилар. Роше ҳукуматнинг Жазоирдаги сиёсатини, шунингдек Мисрнинг Сувайш канали компаниясини национализация қилганлиги муносабати билан ҳукуматнинг қилаётган ҳаракатларини қаттиқ танқид қилди. Вальдек Роше, ҳукумат сайловчилар олдида ўз мажбуриятларини бажармади ва Жазоир масаласини тинч йўл билан бартараф қилиш чораларини кўрмаётир, деди.

Коммунист депутатлар, деди Вальдек Роше, ҳукуматга ишонч билдирилишига қарши овоз берадилар.

Шундан сўнг танаффус эълон қилинди.

Танаффусдан кейин, Миллат мажлисида Ги Молле ҳукуматига ишонч билдирувчи резолюцияга овоз бериш сабаблари тўғрисида сўзлаш давом эттирилди. Радикаллар ва радикал-социалистлар партиясининг раҳбари Пьер Мендес-Франс Жазоирдаги француз аҳолиси билан мусулмон аҳолини бир-бирига яқинлаштирадиган сиёсий тадбирлар кўриш керак, деди. Мендес-Франснинг фикрича, Франциянинг Тунис ва Марокаш билан муносабатлари ёмонлашганлиги сабабли, тезлик билан шундай тадбирлар кўриш зарур. Шунга қарамай, Мендес-Франснинг айтишича, Жазоирдаги қўзғолончиларнинг вакиллари билан бевосита музокаралар олиб бормоқ учун ҳали «вақт келгани йўқ». Мендес-Франс Жазоирни қутқариш миллий фронти раҳбарларининг асир қилиб олинганлигига тўхталиб, бу операциянинг ташаббусчилари бу ишнинг сиёсий ва дипломатик оқибатлари қандай бўлиб чиқишини ўйлаб кўрганмикинлар, деб савол берди.

Резолюция овозга қўйилиш олдидан Министрлар советининг раиси Ги Молле Жазоирдаги воқиалар тўғрисида қисқача изоҳ бериб ўтди. У, Жазоир раҳбарларини қамоққа олиш масаласини Жазоирда резиденцияси бўлган министр Лакост ҳукумат номидан ҳал қилган эди, деб айтди. У, гўё Мисрдан Жазоирга қурол олиб бораётган бир кемани яқинда ушлаб қолган француз ҳарбий маъмурлари «территориал сувлар доирасидан бирмунча нарида ҳаракат қилдилар» деб эътироф қилди. Ги Молле Жазоир арбобларини ушлаб олиб, араб мамлакатларида қаттиқ ғазаб туғилишига сабаб бўлган француз маъмурларининг ҳаракатларини оқлаб гапирди.

Сўнгра овозга қўйиш бошланди.

Ҳукуматга ишонч билдириш тўғрисидаги резолюция 47 депутат холис қолгани ҳолда 140 овозга қарши 330 овоз билан қабул қилинди.

Будапештда халққа қарши авантюранинг барбод этилганлигига доир

БУДАПЕШТ. 26 октябрь. (ТАСС). Будапешт радиосининг билдиришига қараганда, контрреволюцион исёнчилар тобора кўпроқ яккаланиб қолмоқдалар. Аммо улар айрим жойларда яна ғавғо кўтаришга уринмоқдалар. Улар баъзи жойларда икки-уч кишидан иборат тўда бўлиб, қўққисдан ҳужум қилмоқдалар.

Партия ва ҳукумат тартибни тезликда тиклаш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар. Аҳолининг осойишталигини ҳушёрлик билан қўриқлаётган район органлари бу ишда партия ва ҳукуматга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Ҳукумат исёнчиларга мурожаат қилиб, қаршилик кўрсатишни тўхтатишни: таслим бўлиш ёки қурол-яроғни ташлашни талаб этмоқда. Мамлакатни бошқариш ишлари ҳукумат қўлида турибди. Корхоналар бирин-кетин тинч ишга киришмоқдалар.

БУДАПЕШТ, 26 октябрь. (ТАСС). Бугун газеталар яна чиқа бошлади. Эрта билан «Сабад нэп», «Непсава» ва «Иродалми уйшаг» газеталари чиқди.

Венгрия Халқ Республикаси президиуми қуролли курашнинг қурол-яроғни ташлаган барча қатнашчиларига амнистия бериш тўғрисида фармон чиқарди.

Ватан халқ фронти президиуми Будапешт аҳолисини ва бутун мамлакат халқини тартиб, осойишталик ва хавфсизликни тиклаш учун ёрдам беришга чақирмоқда. «Бу чора, — дейилади президиумнинг халққа қарата чиқарган мурожаатида, — ҳукумат программасини бажаришнинг энг муҳим шартидир.

Бундан кейинги чиқишлар ва намойишлар ўтказиш учун ҳеч қандай асос йўқ. Ана шу чиқишлар ва намойишларни давом эттириш миллат манфаатларига хизмат қилмаслигини янглишган кишиларга тушунтириб берингиз».

Тунис миллий таъсис этиш мажлисининг йиғилиши

ПАРИЖ, 26 октябрь. (ТАСС). Кеча Тунис Миллий таъсис этиш мажлисининг йиғилишида ҳукумат бошлиғи Бурғиба умумий сиёсий масалалар юзасидан баёнот берди.

У айтдики, Марокаш султони билан яқинда ўтказилган кенгаш вақтида Марокаш билан Тунис ўртасида ҳамкорлик ва иттифоқ тўғрисидаги битимнинг асосий қоидалари юзасидан бир қарорга келинди. Бу битим 20 йиллик муддатга тузилади. Шундан кейин Тунис Миллий таъсис этиш мажлиси резолюция қабул қилди. Таъсис этиш мажлиси бу резолюциясида ҳукуматнинг сиёсатини маъқуллайди ва тунис халқининг «француз армияси томонидан қилинадиган агрессия»га қаршилик кўрсатишга қатъий қарор берганлигини таъкидлайди. «Француз армияси Тунис территориясининг дахлсизлигини ва Туниснинг суверенитетини бузмоқда». Мажлис ҳукуматни француз қўшинларини Тунисдан олиб чиқиб кетишга қаратилган ҳаракатни давом эттиришга чақирди ва «Жазоир халқи олиб бораётган қаҳрамонона курашда Тунис халқининг Жазоир халқи билан тамомила бирдам эканлигини» таъкидлади.

Қаршилик кўрсатиш курашчилари, фашизм қурбонлари ва маҳбуслари халқаро федерацияси ижроия комитетининг сессияси

РИМ, 26 октябрь. (ТАСС). Бугун Римда қаршилик кўрсатиш курашчилари, фашизм қурбонлари ва маҳбуслари халқаро федерацияси ижроия комитетининг сессияси очилди. Федерацияга Европадаги 28 ташкилот кирган. Бу ташкилотлар собиқ партизанлардан, сиёсий маҳбуслардан, фашизм маҳбусларидан, қаршилик кўрсатиш курашчиларидан 4 миллионга яқин кишини бирлаштиради.

Сессия очилиши олдидан Рим шаҳрининг мэри Тупини сессия қатнашчиларини табриклади. Коммунист сенатор Террачини Италиядаги қаршилик кўрсатиш курашчилари номидан сессия қатнашчиларини табриклади. Шу федерациянинг раиси француз генерали Манес ўз нутқида қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг барча қатнашчиларини Ғарбий Германиянинг ремилитаризация қилинишига қарши, қуролсизланиш учун курашда бирлашишга чақирди.

БОЛЬШОЙ ТЕАТР ЛОНДОНДА

ЛОНДОН, 26 октябрь. (ТАСС). Большой театрнинг Лондонда жуда катта муваффақият қозонаётган балет труппаси кеча кечқурун «Жизель» спектаклини қўйди. Бу спектаклда Г. Уланова асосий ролни ижро этди. Спектаклда қиролича Елезавета II ҳозир бўлди. Спектакль қатнашчилари антракт вақтида қиролича билан таништирилди.

АТОМ ЭНЕРГИЯСИ ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТИНИНГ УСТАВИНИ ҚАРАБ ЧИҚИШ ВА ТАСДИҚЛАШ ЮЗАСИДАН ЧАҚИРИЛГАН КОНФЕРЕНЦИЯ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 26 октябрь. (ТАСС). Бугун атом энергияси халқаро ташкилотининг уставини қараб чиқиш ва тасдиқлаш юзасидан ўтказилаётган конференциянинг охирги мажлиси бўлди.

Мажлисда Уставни имзолаш маросими бўлди. 70 мамлакатнинг вакиллари, шу жумладан Англия, Ҳиндистон, СССР, АҚШ ва Франция вакиллари Уставни имзоладилар. Конференцияда қатнашган делегация бошлиғи, СССРнинг АҚШдаги элчиси Г. Н. Зарубин Уставга Совет Иттифоқи номидан қўл қўйди.

Жанубий Вьетнамда ҳарбий намойиш

ХАНОЙ, 26 октябрь. (ТАСС). Бугун Сайгонда ҳарбий намойиш бўлди. Бу намойишда Жанубий Вьетнам қўшинларидан ташқари, СЕАТО ҳарбий гуруҳига кирган бир қанча мамлакатларнинг, шу жумладан АҚШ, Англия ва Франциянинг ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво кучлари қатнашдилар.

Вьетнам информация агентлигининг билдиришига қараганда, Вьетнам ватан фронти эълон қилинган баёнотида қуйидагиларни таъкидлайди: Жанубий Вьетнамнинг ҳаво масофаларида ва территориал сувларида чет эл қуролли кучларининг пайдо бўлиши Женева битимларини қўпол равишда бузишдан бошқа бир нарса эмас.

Ватан фронти ана шу ҳарбий намойишни Жанубий Вьетнамни СЕАТО агрессив блокига тортиш ва уни Америка ҳарбий базасига айлантириш йўлидаги уриниш деб ҳисоблайди.

Англияда забастовка ҳаракати

ЛОНДОН, 26 октябрь. (ТАСС). 25 октябрда Англиядаги кўпгина корхоналарнинг ишчилари иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитини яхшилаш ҳақидаги ўз талабларини қувватлаб иш ташладилар.

Уитберн (Дарем графлиги) шахталарининг 1.300 га яқин кончиси меҳнат шароитининг ёмонлигига норозилик юзасидан ишни тўхтатди. Сент-Хеленс (Ланкашир) шахтасининг 650 кончиси иш ҳақини ошириш тўғрисидаги ўз талабларини қувватлаб иш ташладилар.

Даунри (Кейтнесс графлиги)даги атом электростанциясида ишловчи 350 машинасоз иш ҳақининг оширилишини талаб этиб забастовка эълон қилдилар.

Дарфид (Жанубий Йоркшир) шахтасида 1.500 кончининг иш ташлаши натижасида конда ҳафта ичида икки марта иш тўхтаб қолди. Бу забастовка ишчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талабларини қондиришдан маъмуриятнинг бош тортганлиги сабабли рўй берди.

ТОШКЕНТДА

Суратда: Округ Офицерлар уйи маданият ва истироҳат паркининг ишчилари **В. Тароп**чина ва **В. Дунаева** ўртоқлар арча дарахтларининг тагини юмшатмоқдалар.

А. Аверянов фотоси.

Халқаро геофизика йилига тайёргарлик

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Халқаро геофизика йилини ўтказишга зўр тайёргарлик кўрмоқда. Тошкентдаги астрономия обсерваториясида махсус павильон қурилаётир. Бу ерда хромосфера-фотосфера телескоп ўрнатилади. Янги телескоп қуёшдаги доғларни ва унда рўй бераётган турли ўзгаришларни кузатиб бориш имкониятини беради.

Махсус павильон қурилишига 1 миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратилди. Кузатиш ишлари Совет Иттифоқининг турли жойларида, жумладан Қримда, Кисловодскда ва бошқа шаҳарларда ҳам олиб борилади. 1957 йил июнь ойидан 1958 йил январь ойигача ўтказиладиган Халқаро геофизика йили мобайнида жаҳондаги деярли барча мамлакатлар қуёшни ўрганадилар.

Янги дарсликлар

Ўзбекистон Давлат ўқув-педагогика нашриёти шу йил охиригача 40 номда янги дарслик босиб чиқаради. Бу дарсликларнинг кўпи ўзбек тилида биринчи марта нашр қилинмоқда. Ўрта мактаб ўқувчилари учун янги дарсликлар тайёрлашга катта аҳамият берилди. Мактаб ўқувчилари яқин кунлар ичида «СССР тарихи»нинг 3- китобини оладилар. Бу асар тубдан қайта ишланган янги вариантидан таржима қилинди. Мамаевнинг «Чет эл мамлакатларининг иқтисодий географияси» дарслиги ҳам нашрга тайёрланди. Нашриёт олий ўқув юртлари учун дарсликлар босиб чиқармоқда. Бу кутоблар орасида «Умумий химия», «Дифференциал ва интеграл ҳисоблаш курси»нинг иккинчи томи, «Зоология», «Ўзбекистон географияси» ва бошқа зарур дарсликлар бор. Нашриёт Н. К. Крупскаянинг «Танланган педагогик асарлар» китобини, академик Греков ва Якубовскийларнинг «Олтин Ўрда ва унинг ағдарилиши» асарини ҳам нашрга тайёрлади.

«Аломат ҳодиса» Ҳамза театри саҳнасида

Яқинда Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театрининг коллективи машҳур итальян драматурги К. Гольдонининг уч пардали «Аломат ҳодиса» комедиясини (И. Султонов таржимаси) саҳналаштирди. Спектаклни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Т. Хўжаев постановка қилган.

Комедиядаги ролларни республика халқ артисти Лутфулла Назруллаев (Филиберт), артистка Ирода Алиева (Жанинна), Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғани Аъзамов (Рикард), артистка Лола Бадалова (Констанция), Ўзбекистон ССР халқ артисти Қудрат Хўжаев (Де ла Котри), артистка Эркли Меликбоева (Марианна), Ўзбекистон ССР халқ артисти Шариф Қаюмовлар (Гаскон) ижро этадилар.

Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом С. М. Миленин комедия мазмунига мос декорация яратган.

Байрам олди савдоси

Октябрь байрами муносабати билан пойтахт магазинларига янги хил саноат моллари кўплаб келтирилмоқда. Саноат моллари магазинларида жун материаллар, шохи, тайёр кийимлар — ҳар хил фасондаги эркак ва аёллар костюмлари, шунингдек қишки пойафзал, уй-рўзғорга зарур бўлган хрустал ва чинни идишлар сотилмоқда.

Булардан ташқари, шаҳардаги озиқ-овқат магазинларида турли хил кондитер маҳсулотлари кўплаб меҳнаткашларга сотилмоқда. Айниқса, болалар учун тайёрланган совға пакетлари кўплаб тайёрланган. Шаҳар атрофидаги колхозлардан бозорларга кўп миқдорда гўшт, сут, ёғ ва сабзавот, картошка, карам, шунингдек олма, анор, узум келтирилмоқда. Шаҳарнинг ошхона ва ресторанларида ҳам байрамга тайёргарлик қизғин бораётир. Байрам кунларида савдо ташкилотлари узлуксиз ишлайди. Навбатчи магазинлар ташкил этилади.

Автохолодильник

Тошкент шаҳрида кумуш рангли узун автомобильнинг гастроном ва ресторанлар олдида тўхтаб турганини кўриш мумкин. Бу, юксак қувватли автохолодильникдир. Унинг камераларига 12 тонна маҳсулот жойлаштириш мумкин. Камера ичида совуқ тарқатувчи компрессор тинимсиз ишлаб туради. Об-ҳавонинг энг иссиқ кунларида ҳам магазинларга автохолодильникда келтирилган сут, ёғ, гўшт маҳсулотлари ўз сифатини йўқотмайди.

Автохолодильник саккиз ғилдиракли автоприцепга ўрнатилган. Яқинда пойтахтимизнинг озиқ-овқат корхоналари бундай автохолодильникдан 4 тасини олдилар.

Ўргатилган итлар виставкаси

Итлар халқ хўжалигига катта манфаат келтиради. Улар уйларни, турли корхоналарни, фабрика ва заводларни ҳамда колхоз чорвасини яхши қўриқлай оладилар. Бироқ, итларни одамга хизмат қилишга ўргатиш учун кўпгина меҳнат сарфлашга тўғри келади. Тошкент шаҳридаги республика итчилик клуби ва унинг Бухоро, Фарғона ва Оҳангарон шаҳарларидаги бўлимлари итларни ўргатиш соҳасида катта иш қилмоқда.

Яқинда Тошкентдаги «Пишчевик» стадионида итлар виставкаси бўлиб ўтди. Виставкада Шарқий Европа ва Ўрта Осиё овчаркалари, дог, боксёр, доберман-пингер ва бошқа зотли кўпгина итлар ўзларининг ўрганган ҳунарини намойиш қилиб кўрсатди.

Кўрикда «Гера» ва «Сильва» лақабли итлар катта муваффақият қозониб, спорт жамиятининг олтин медали ва дипломлари билан мукофотланди. «Аю» ва «Пират» лақабли маҳаллий зотли овчаркаларга кумуш медаль берилди.

Виставкани жуда кўп меҳнаткашлар келиб кўрдилар.

Янги ўзбек операсини қачон кўрамиз?

(А. Навоий номли ўзбек опера ва балет театрининг янги мавсуми очилиши муносабати билан)

Маълумки, ҳар бир театр коллективи учун янги мавсум — янги ижодий юксалишдир. Чунки республикамизнинг хўжалик ва маданий жиҳатдан юксалиши билан бир қаторда, совет томошабинларининг маданий савияси, санъаткорлар олдига, театр жамоатчилиги олдига қўяётган ҳақли талаби ҳам тобора ошиб бормоқда. Шу нуқтаи назардан ўзбек опера ва балет театрининг ижодий коллективи бошқа театрлар сингари баъзи ютуқларга эришди.

Ўтган (1955-1956 йиллар) мавсумда театр коллективи бир қанча янги опера ва балет асарларини томошабинларга кўрсатди.

Мавсумда саҳналаштирилган янги спектакллардан, айниқса, ўзбек тилида эшиттирилган Бизенинг «Марварид қидирувчилар» операси (режиссёр В. Навродский) ва Ф. Яруллиннинг «Шўрали» балети (балетмейстер Т. Литвинова) томошабинларнинг эътиборини жалб этди.

Маълумки, пухта ўйлаб тузилган яхши репертуар театрнинг ижодий фаолиятини белгилайди, унинг тарбиявий аҳамиятини оширади, кенг меҳнаткаш омма билан алоқасини кучайтиради.

Лекин А. Навоий номли опера ва балет театрининг репертуарини олиб қараганимизда, ўзининг актуаллиги ва тематикаси билан томошабинларимизни ҳаяжонлантирувчи бирорта ҳам янги оригинал операни учрата олмаймиз. Театр репертуарини асосан рус ва жаҳон классикларининг опералари ташкил қилади. Театр томонидан неча йиллар илгари саҳналаштирилган бу опералар томошабинларга ёд бўлиб қолган. Ахир, томошабин бу нодир классик операларни ўзгаришсиз, ўша-ўша солистлар ижросида қайта-қайта қачонгача тинглаши мумкин?! Биз, бу фикримиз билан классик операларни саҳнага қўйманг, демоқчи эмасмиз, қўйинг, лекин бу операларни яхши-яхши ижрочилар, декорациялар билан янгилаб боринг. Бироқ, шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, репертуарда ғоявий ва бадиий жиҳатдан юксак, замонавий операларнинг йўқлиги, илгари саҳналаштирилган спектаклларнинг кейинчалик сифатсиз бўлиб қолганлиги — томошабинларнинг театрдан кўнгли совушига олиб келади.

Маълумки, опера музика санъатининг юксак формаси ва энг мураккаб жанрларидан ҳисобланади. Бу жанрни тезда тушуниб, ўзлаштириш қийин, албатта. Шунинг учун театр ўзининг тарбиявий ролини бажариши ва томошабинларнинг опера санъатига бўлган муҳаббатини янада ошириш учун пропагандистик фаолиятини тўғри йўлга қўйиши керак. Бунинг учун театр қизиқарли формаларни излаши лозим. Масалан, завод, фабрика ва колхозларга бориб, опера санъати ҳақида мазмунли лекциялар ҳамда суҳбатлар ўтказиши, опера спектаклларидан айрим яхши парчалар кўрсатиши керак. Опера ва балет театри эса, ўзбек давлат филармонияси ва эстрада театри сингари концертлар бериш билан чегараланган. Наҳотки, опера солистлари билан филармония артистлари ўртасида фарқ бўлмаса?!

Театрнинг репертуарида тўлақонли замонавий ўзбек операларининг йўқлигига ва унинг ижодий фаолиятидаги камчиликларига фақат театрнинг ўзигина эмас, балки композиторларимиз ҳам айблидир.

Шуни эслатиб ўтиш керакки, композиторларимиз ўзбек опера санъатининг яратилиши ва ривожланишининг дастлабки даврида катта ютуқларга эришдилар. Улар халқ куйларидан тўла ва тўғри фойдаланиб, «Бўрон», «Гулсара», «Лайли ва Мажнун» каби операларни яратдилар. Партия ва совет халқи композиторларимизнинг бу хизматларига юксак баҳо бердилар.

Бироқ, орадан анча вақт ўтди. Шу давр ичида мамлакатимизнинг, жумладан, республикамизнинг қиёфаси ўзгарди. Янги-янги шаҳарлар, гўзал қишлоқлар пайдо бўлди. Буларнинг ҳаммасини меҳнатсевар халқимиз барпо қилди. Ижодкор халқимизнинг маданий савияси ҳам кун сайин ошиб борди. Ана шу ажойиб ўзгаришлар санъат ва адабиёт ходимлари, жумладан, ўзбек композиторлари олдига: совет воқилигини тасвирловчи, халқимизнинг фидокорона меҳнати ва бахтли ҳаётини акс эттирувчи, жамиятимиздаги иллатларни, ярамас урф-одатларни фош қилувчи асарлар яратишни талаб қилиб қўйдилар.

Лекин, М. Ашрафий, М. Бурҳонов, Т. Содиқов, С. Юдаков, С. Бобоев, И. Акбаров каби етук ўзбек совет композиторлари бу талабларга йирик музика асарлари, айниқса, опералар билан жавоб бера олмадилар.

Композиторларимизга ажойиб, замонавий операларни яратишга нима халақит беради?

Масалан, С. Юдаков, С. Бобоев каби композиторларимиз: «Опералар ёзиш учун бизларга ижодий шароитлар яратилмаган. Театрда ҳақиқий, замонавий ўзбек операларини ижро этувчи солистлар деярли йўқ. Бизнинг операларимизни ким ижро этади?» деган ўринсиз важларни кўрсатиб келдилар. Наҳотки, музикали драмалар, сюиталар, қўшиқлар ёзишга ҳар қандай шароит бўлсаю, опера яратишга келганда шароит бўлмаса?! Наҳотки, илгари саҳналаштирилган операларга ажойиб солистлар топилган бўлса-ю, эндиликда йўқ бўлса?!

Ёки, талантли композитор Мутал Бурҳоновни олайлик. Бурҳонов Москва консерваториясини битириб келган бўлса ҳам, то шу вақтгача ҳамма ерда: «Мен композитор эмасман, дилетант (ҳаваскор)ман» деб, халқ ашулаларини қайтадан ишлаш ва Ўзбекистон Совет композиторлари союзининг ташкилий ишлари билан чекланиб келмоқда. Ўртоқ Бурҳонов! Қачонгача «дилетант»ман деб ўз операларингизни охиригача етказмасдан, уларни яшириб юрасиз? Ахир, операларни сиз каби профессионал композиторлар ёзмаса, ким ёзади?

Бизнинг фикримизча, кейинги йилларда театр репертуарида замонавий ўзбек операларининг пайдо бўлмаслигининг сабабларидан бири, композиторларнинг бу мураккаб жанрни ривожлантиришга дадил интилмасликларидадир. Композиторларимиз кичик жанрдаги музика асарларини яратиш билан чегараланиб, қаҳрамон халқимизнинг фидокорона меҳнати ва қувноқ ҳаётини чуқур ўрганиб, улар ҳақида янги-янги опералар яратишга ҳаракат қилмаётирлар.

Муҳим сабаблардан яна бири шуки, Ўзбекистон Совет композиторлар союзида ижодий муҳит тўла яратилмаган. Бу ерда асосан музика танқидчилигини яхши йўлга қўйиш керак. Ўз навбатида театр ҳам композитор ва либреттистлар билан ишлашда, уларга ижодий ёрдам беришда катта роль ўйнаши лозим. Яқинда бўлиб ўтган Ўзбекистон интеллигенциясининг 1-съезди ҳам композиторларимиз олдига катта талаблар қўйди.

Биз юқоридаги фикрларимиз билан композиторларимиздан опера асарларини яратиб, халқимизнинг ҳақли талабини қондиринглар, демоқчимиз. Театрнинг репертуарига киритилган, бундан неча йиллар илгари яратилабошлаган М. Бурҳоновнинг «Жамила», Т. Содиқовнинг «Зайнаб ва Омон», М. Ашрафийнинг «Дилором», С. Юдаковнинг «Майсаранинг иши» каби опералар тез вақт ичида томошабинларимизга тақдим қилинсин, демоқчимиз. Биз, 1958 йилда Ватанимиз пойтахти Москвада ўзбек адабиёти ва санъати декадасига композиторларимиз яхши опералар билан келсинлар, демоқчимиз.

Наҳотки, совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати, бахт-саодати, уларнинг кундан-кунга ўсиб бораётган талаблари композиторларимизнинг ватанпарварлик туйғуларини уйғота олмаса, уларни коммунизм қураётган тинчликсевар халқимизга муносиб янги-янги замонавий опералар яратишга ундамаса?!

Ф. ЖЎРАЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/X да кундуз **Чин муҳаббат**, кечқурун янги спектакль **Аломат ҳодиса**, 30/X да **Чин муҳаббат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 28/X да **Азиз ва Санам**, 29/X да **Нурхон.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/X да кундуз **Шўрали**, кечқурун **Фра Дъяволо.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Бугун 3 бўлимда катта цирк томошалари. **А. Г. Сокол** раҳбарлигида аттракцион — **«Мўъжизасиз мўъжизалар».** Бугун **3 марта томоша** (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги ҳинд бадиий фильми **Жаноб 420.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз: 1) янги рангли хроникал-ҳужжатли фильм **Эрон шоҳаншоҳи Совет Иттифоқида**, 2) **Ленинград эстрада ва театр артистлари концерти**, кечқурун **Жаноб 420.**

«ХИВА» — **Жаноб 420.**

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги

«ГЛАВГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАЛАРИНИНГ АДРЕСИ:

№ 1 — Мирзачўл шаҳар, Энгельс кўчаси, 20-уйда.

№ 2 — Тошкент область, Гулистон район, «Красная заря» колхозида.

№ 3 — Тошкент темир йўлининг 58-разъездидаги «Дружба» пахта совхозида.

Материал - техника таъминоти контораси — Мирзачўл шаҳар, Энгельс кўчаси, 20-уйда.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими—132, Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135, Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 08462. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № 1551.